ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ЦХЬОАЛАГIА МАЙ!

Масс е а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШОАТТА, 1 май, 1976 шу. • № 53 (5280). • Мах 2 кеп.

КПСС обкоме Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советe, облсовпрофе, ВЛКСМ обкоме

АЙЕ ЯХЬА БАЙРАКХ!

1976 ШЕРА I КВАРТАЛЕ ПРОИЗВОДСТВА ЭФФЕКТИВНОСТИ БАЛХА ДИКАЛИ ЛАКХЪЯР ДУХЬА ЛЕЛАЕЧА РЕСПУБЛИКАНСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА ИТОГИЙ ХЬАКЪЕХЬА

1976 шера I квартале промышленноста, гIишлошеча организацей, транспорта, юрта боахама предприятеша лелаяьча социалистически яхьа итогашка а хьежа, КПСС обкома бюрос, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совето, облсовпрофо, ВЛКСМ обкомо **соцам бу:**

ГОРОДИЙИ РАЙОНИЙИ ХЬАКЪЕХЬА

ГОРОД ГУДЕРМЕС РЕСПУБЛИКАНСКИ СИЙЛЕН ДОСКА ТIА ЙОАККХИЙЛА, ЦУННА 1-гIа МОТТИГ А КАРАРА КАРА ТЕЛА ЦIЕ БАЙРАКХ А ЛОЙЛА

продукцена реализаци яра объема план 104 процент, къахьегама овсарле лакхъяра план 104 процент кхоачашъярах. Продукцена реализаци яра объема план кхоачашъяьй города ерригача предприятеша.

2-гIа МОТТИГИ ДИПЛОМИ ЛОЙЛА

г. ГРОЗНЕ ОКТЯБРЬСКИ РАЙОНА

продукцена реализаци яра план 103,7 процент, къахьегама овсарле лакхъяра план 101,4 процент кхоачашъярах. Продукцена реализаци яра план кхоачашъяьй района ерригача предприятеша.

3-гIа МОТТИГИ ДИПЛОМИ ЛОЙЛА

НАУРСКИ РАЙОНА

паччахьалкхенга дулх дохкара план 118 процент, шура йохкара план 110 процент кхоачашъярах.

ПРОМЫШЛЕННОСТА, ЮРТА БОАХАМА, ГIИШЛОШЪЯРА, ТРАНСПОРТА, БУВЗАМА ПРЕДПРИЯТЕЙ ХЬАКЪЕХЬА:

РЕСПУБЛИКАНСКИ СИЙЛЕН ДОСКА ТIА ЙОАХИЙЛА, 1-гIа МОТТИГИ ДИПЛОМИ ХЬОЖАЙОЙЛА:

СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически комбината.

Бурув тохара балхий Малгобекски управленена, ТЭЦ-2,

«Электроинструмент» яхача назрановски завода,

«Терек» яхача мебельни хьу чакхйоахача Нохч-ГIалгIай производственни объединенена.

Барзкъаш тоадечеи тегачеи Грозненски фабрикана,

ХIамаш тегача производствай Грозненски объединенена.

«Чечeнингушводстрой» гIишлошъяра управленена.

Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 9 йолча гIишлой-монтажни управленена.

Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 7 йолча гIишлой-монтажни управленена.

Гудермесски наькъа дистанцена.

№ 3 йолча Грозненски пассажирски автотранспортни управленена.

Городашта юкъерча Грозненски телефонни станцена.

Грозненски универмага.

«Столичный» яхача фирменни кафетерена.

РЕСПУБЛИКАНСКИ СИЙЛЕН ДОСКА ТIА ЙОАХИЙЛА, 2-гIа МОТТИГИ СИЙЛЕН ГРАМОТЕИ ХЬОЖАЙОЙЛА:

«Горскнефть» яхача гази мехкдаьттеи доахача управленена.

Карабулакски химреагентий завода.

«Грозэнергоремонт» яхача ремонтно - наладочни предприятена.

Грозненски экспериментально - механически завода.

Грозненски мехлесхоза.

«Чечингремстройбыт» яхача Нохч-ГIалгIай республикански ремонтно - строительни управленена.

Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхоза.

Мичурина цIерагIча совхоза.

Ленина орден лелаеча № 7 йолча специализированни треста Грозненски монтажни управленена.

«Союзпромэкскавация» яхача треста Грозненски специализированни управленена.

«Росмясомолстрой» яхача Ростовски треста Грозненски СПМК-ана.

Энергоснабжене Грозненски участкана.

Ищерски ДРСУ-на.

Грозненски телеграфа.

РЕСПУБЛИКАНСКИ СИЙЛЕН ДОСКА ТIА ЙОАХИЙЛА:

«Грозгипронефтехим» яха институт.

Грозненски радиотехнически завод.

«Мединструмент» яха Гудермесски завод.

Наькъаш-тIаьш техка управлени.

«Чечинггазстрой» трест.

Районий юкъара Сунженски «Сельхозтехника» объединени.

Шалински района XX партсъезда цIерагIа колхоз.

Староюртовски птицефабрика.

Грозненски чхьагIарий-коньякий комбинат.

Машар, къахьегам, ираз

XXV

Май

10-ЧА ПХЕ ШЕРА ПЛАН

СовгIат дIадалар

ИйслагIча пятилетка шерашка доккхий толамаш даьхар Шалински районерча XX-гIча партсъезда цIерагIча колхоза къахьегамхоша. Цар кхоачашйир юртбоахама массе тайпара продукташ паччахьалкхенга йохкара пхе шера задачеш.

Цу толамий боаггIа мах баьб: колхоза хьожаяьй КПСС Нохч-ГIалгIай обкома, Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Памятни знак.

Укх деношка боахама коллектива из деза совгIат дIаделар КПСС обкома шоллагIча секретара М. Ш. Баматгиреева. ДIахо йодача хана кхы а доккхагIа толамаш цар даххар ловш колхозхой цу совгIатаца даькъала бийцар цо.

Къамаьлаш даьча колхозхоша Г. Асхабовас, А. Ломалиева, Л. Рашидова, У. Абдулхаджиева, кхычар а белгал даьккхар цу совгIато боахама берригача къахьегамхой догуйла гIоттадаь хилар а, иттлагIча пятилетка укх хьалхарча шера керда толамаш даьха Даьхе шоаш гIадъюгарг-хилар а.

А. БАСОВ.

Грозненски молкомбината коллективо толамца кхоачашйир ийслагIа пятилетка. Дика къахьегама толамаш доах цо иттлагIча пятилеткагIа а. Товарни продукци арахецара а из маьхала яккхара а хьалхарча квартала план 109,2 процент кхоачаш а яь, кхы а ший хьинар айдаь къахьийгар цо апрель бетта. Цудухьа ханал массехк ди хьалха кхоачашйир комбината болхлоша бiъ бетта задани а. КПСС XXV съезда сийна шерра социалистически яхь а йоаржаяь башха-дика толамаш дахарах комбинат района къахьегама сийлен книжка тIа йнхьай.

Комбината цехашта, заводашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалха латтачарех я мастера Хапаев Сайд-Ахьмада кулгалдеча Шалински раймолзавода коллектив. Комбината кулгалхоша, парткомеи профсоюза месткомеи карара кара тела ЦIе байракхи ахчан премии елар цу коллективана ХIаьта мастера С.-А. Хапаевна Сийлен грамота елар.

ЦхьоалагIа май дездеча деношка Грозненски молкомбината а елар кхоалагIча степена диплом.

С.-Э. ШАХИДОВ.

НОВКЪОСТ Л. И. БРЕЖНЕВ ЗИЛ ЯХАЧА АВТОЗАВОДА БОЛХЛОШЦА ВIАШАГIКХЕТАР

МОСКВА (ТАСС). Де а доагIаш сий лу дай-мехка автомобильни промышленносте эггара хьалха хьалъяьрех йолча И. А. Лихачёва цIерагIча Московски автозавода. Сийлен революционни а къахьегама а традици йолаш я ЗИЛ. Цу предприяте дIадоладаьд мехка дукхача коллективаша хьаллаьца дола дукха дика гIулакхаш.

Къахьегама толамашца накъабаьхкаб зиловцаш ЦхьоалагIча майна. ЦIей хьатIакхоаччаш керттерча конвейер тIара шу доладелча денз 70 эзарлагIа автомобиль араяьннай. Иззал дукха автомобилаш из миссел лоацача хана эггара хьалха арахийцай. Планал совгIа бархI бIаь грузовик — иштта да зиловцаша ЦхьоалагIча майна кийчдаь къахьегама совгIат!

Дунен халкъашта юкъера къахьегамхой солидарноста цIей шолхлонца деза я ЗИЛ коллектив: 30 апреле завода болхлой болча вена хилар КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Л. И. Брежнев.

Боккхача безамца, дега йовхалца тIаийцар автозаводций коллективо новкъост Л. И. Брежневи цунца баьхка новкъостий М. А. Сусловии, А. П. Кириленкои, В. В. Гришини.

Заседаней зале завода активаца беседа йир новкъоста Л. И. Брежнева. Леонид Ильича хаттараш дора кердача автомобилий экономически эффективности технически данеши, дунен стандарташца нийсйича цар характеристикаш миштай ха ловш.

ДIайха, дег тIара моаршал а хоатташ Леонид Ильич Брежневга къамаьл дир сборочни цеха мастера, Социалистически Къахьегама Турпала М. А. Садовас. Берригача автозаводций цIерагIа Леонид Ильич Брежнев могаш-маьрша хилар, советски халкъа вахара-хьал бахьан, дукха езача Советски Даьхен вахара хьал бахьан, деррига дунен тIа машар чIоагIбар духьа аттa а доацаш, бакъда сий долаш дола цо хьега къа доккхий толамаш долаш хилар шоашта ловлга дIа а кхайкадир.

Новкъостий Л. И. Брежнев, М. А. Суслов, А. П. Кириленко, В. В. Гришин цехашка хилар, дика хьежар керттерча конвейерга. Конвейер тIа вIашагIъех «ЗИЛ-133» яха дикха бархI тонн мухь кхухьа грузовикаш. Нах болх беш боахкача моттигашка сеца а сецаш Леонид Ильича хаттараш лу къахьегам, болх миштa вIаштIехьдаьхад ха ловш. Новкъоста Л. И. Брежнева хьа тIадоагIача бIаьстан, къахьегама, машара цIейца даькъала бийцар керттерча конвейера болхлой, цар къахьегама толамаш дахар, уж чIоагIа могаш-маьрша хилар ловш цар на ловца а баьккхар.

Шийтта эзар болхло вера сборочни цехе новкъостаца Л. И. Брежневца вIашагIкхета. Завода Октябрьски Революце орден дIаялара хетаяь торжественни митинг хилар укхаза.

ДIаьхдаь тIоараш детташ безбаь тIаийцар автозаводиаша новкъостий **Л. И. Брежнев, М. А. Суслов, А. П. Кириленко, В. В. Гришин.** Дех Советски Союза Коммунистически парти, цун ленински ЦК хестаю дешаш.

Митинге къамаьл дир дIаьхдаь тIоараш детташ гулбеннараша тIаийцача КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста **Л. И. Брежнева.** Ший къамаьл чакхдоаллаш цо Iодийшар И. А. Лихачева цIерагIча Московски автомобильни завода (ЗИЛ яха производственни объединени) шера 200 эзар грузови автомобиль арахеца торо йола мощносташ толаме вIаштIехьъяьха даларах, ийслагIа пятилетка а производства объем совъяккхаран къахьегама овсарле лакхъяран тIаийца социалистически декхараш а ханал хьалха кхоачашдарах Октябрьски Революце орден ялара дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ.

Митинге дакъа лоацараша чIоагIа, дIаьхдаь тIоараш а тохаш новкъоста Л. И. Брежнева завода байракхах дIаеллар орден, парте ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, Советски правительства цIерагIа доккха совгIат дег тIара даькъала дийцар коллектива.

Цул тIехьагIа къамаьлаш дир объединене генеральни директора, Социалистически Къахьегама Турпала П. Д. Бородина, керттерча кузнечни цеха аьшкпхьара-штамповщика, Социалистически Къахьегама Турпала К. Н. Малина, комсомолкас, арматурни корпуса токара Т. Борисовас.

НОВ. УСТИНОВ Д. Ф. СССР ОБОРОНА МИНИСТРАЛЛА ХЬОЖАВАРАХ ДОЛА

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо **соцам бу:**

Нов. Устинов Дмитрий Федорович СССР оборона министралла хьожаволва.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
29 апрель, 1976 шу.

НОВ. Д. Ф. УСТИНОВНА ЭСКАРА ИНАРАЛ ЯХА ВОИНСКИ ЗВАНИ ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо **соцам бу:**

Нов. Устинов Дмитрий Федоровича аргIанара эскара инарал яха воински звани лойла.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
29 апрель. 1976 шу.

ХЬОНА, ТХА ЕЗА ДАЬХЕ!

ПЛАНАЛ СОВГIА

Болхлой цхьоагIон цIейна къахьегама толамашца накъабаьхкаб Нохч-ГIалгIай мебельно - хьун хIамаш еча «Терек» яхача производственни объединене къахьегамхой. Цар ханал массехк ди хьалха толамца кхоачашъяьй хьалхарча бiъ бетта план. Продукци маьхала яккхара план 102,7 процент кхоачашъяьй цу коллективо. ПланагIа дийрхIачул совгIа маьхала яьккха продукци 140 эзар сомага дIакхаьчар. Иштта 214 эзар сома заданел дукхагIа я арахийца товарни продукци а.

Бедал, электроэнерги, материалаш кхом беш дIаахий тарах, продукци хьаяра дIадолдар лохдарахи къахьегама овсарле лакхъярахи объединенена хинна пайда 13 эзар сомал совгIа ба.

Май сийна яьржача социалистически яхье новкъосташта масал гойташ къахьийгар совхкарча шера денз яхье хьалхе лелаеш хьабоагIача станочникаша Сосланбеков Мухаде, Джанаралиев Овхана, кхыбараша.

М. САЛМАНОВ.

ТОЛАМАШ ГIАДВУГАШ ДА

КПСС XXV съезда исторически решенеша дегаш гIоздаьхача Сунженски района Кирова цIерагIча колхоза къахьегамхоша укх шера паччахьалкхенга дулх дохкара хьалхарча квартала план шин беттен ах беттен кхоачашъяьй. План 40 тонн йолча Даьхенна дIаденнад 48 тонн дулх. ХIаьта шура йохкара хьалхарча квартала план 23 марте кхоачашйир цар.

ДикагIча агротехнически хана бIаьсти хьалха юв юртбоахама культураш дIайийна баьнаб уж. ХIанз ялатаи силосаи лаьрхIа хьажкIаш дIаювш ба механизатораш. Уж укх деношка дIайийна баргба. ТIаккха, кхашка хий дилла болагургба колхозхой.

Иштта толамаш даха цар вIаштIехьдаьннад хIаране ший бехктоккхам кхетабеш, парте XXV съезда решенеш сийленца кхоачашъяра берригa низ тIаберзабаь къахьегарах.

Колхоза массе производственни участкашка КПСС XXV съезда материалаш Iомаелга дика вIаштIехьдаьккхад. Дукха ха йоацаш политинформатораща, агитатораща, цеховой партийни организацей секретараша инструктивни совещани йир колхоза парткомо.

КПСС XXV съезда материалаш дIайовзийтилгеи Iомаелгеи дика вIаштIехьдаьккхад баьцадаараш кхелеча бригаде. Цу хьакъехьа колхозхоша беседаш ю бригада учетчицас политинформатора Е. А. Гриценкос. Колхоза центральни склада болхлошта юкъе из болх дика бу политинформатора И. И. Максимова. № 3 йолча шурий-товарни ферме партийни съезда материалаш дIайовзийташ ва политинформатор А. А. Латырев. ХIаьта механизатораштa юкъе из болх дика вIаштIехьбаьккхаб политинформатораша Ш. Д. Халухоевеи В. И. Денисовеи.

— Тха политдешара системе кIоаргга Iомаеш я КПСС XXV съезда материалаш, — дува колхоза парткома секретара И. Е. Свиридова. — Уж лоархIамe материалаш колхозхошта дикагIа дIайовзийтара тIаберзабаьб оаха берригача политинформаторий, агитаторий, цеховой партийни организацей секретарий теркам. Парте XXV съезда материалаш кIоаргга Iомаяро лакхбергба колхозхой политически сакхетам, иттлагIча пятилетка декхараш толаме кхоачашдара цар хьинар айдергда.

А. САГОВ.

БАЬЦАДААРАШ ЛЕЛАДЕРИЙ ТОЛАМ

Май сийна яьржача социалистически яхье дика толам баьккхаб Ачхой-Мартановски района «Орджоникидзевский» совхоза баьцадаараш леладераша. 790 гектара тIа нарсаш, хохаш, моша горох, помидораш, кхыйола хIамаш дIайийна баьннаб уж.

Укх шера планагIа дIаде лезаш хинна баьцадаараш агротехнически дикагIча хана дIадийна дахар духь лелаьча социалистически яхье кайоалаш къахьийгар механизатораша А. Алхазурова, С. Ахмадова, Я. Лабазанова, А. Умарова, кхычар.

Г. ГРИГОРОВ.

Мукхъяитац

Дикача къахьегама толамаща накъаера ЦхьоалагIча майна «Южэнергохимзащита» Грозненски участка коллектив. Дерригача технико-экономически хьоккхамий бiъ бетта план 28 апреле кхоачашъяьй цо. Оборудовани мукх ца яийтара дукха балхаш дир участка болхлоша Дагестанерча Черкейски ГЭС-е, «Грозэнерго» районни энергетически управлене, А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе.

«ХIара балха декна—дикала Знак» яхача девизагIа къа а хьегаш социалистически яхье хьалха латтачарех ба кислотоупорщикаш В. Федотов, В. Дударенко, А. Жданович, кхыбараш.

Х. СУРУДЖАНЦ.

Республика кхашка

1 Майна дикача толамаща накъаздаха яхье баьннача республика юртбоахама къахьегамхоша 30 апрель тIаккхоачаш 153,7 эзар гектара тIа юрта боахама культураш дIайийнай республике, уж я укх бIаьсти планагIа дIае езачох 85 процент гаргга.

БIаьсти юв культураш республике эггара хьалха дIайийна яьхар Надтеречни района кхаш леладераша, уж дIайийна бала гарга ба Наурски района механизатораш а.

ДукхагIйолча колхозашкеи совхозашкеи дIайийна яьннай шекара свеклаш. ХIанзле 8,8 эзар гектар кхаш дIалаьцад цу культура, е планагIа укх шера дIае езачох 95 процент. Шекара свеклаш дIайийна баьннаб Ачхой-Мартановски, Грозненски Урус-Мартановски районашкара кхаш леладераш.

Генараш дIадера план кхоачашъяьй Надтеречни, Назрановски, Шалински, республика кхыча районашкарча боахамаша.

Шерра доаржадаь дIахьош да бIаьсти юв керттера культура — хьажкIаш дIаера балхаш а. Ялата лаьрхIа 20 эзар гектара тIа дIайийнай уж хIанзле, е укх шера планагIа дIае езаш хинначох 69 процент совгIа. Ялата хьажкIаш дIаера план республике эггара хьалха кхоачашъяьй Грозненски районерча механизатораша.

ХIанзчул тIехьагIа кхы а 12 эзар гектар дIае езаш я ялата лаьрхIа хьажкIаш, керттерча даькъе Ачхой-Мартановски, Малгобекски, Назрановски, Сунженски, Урус-Мартановски, Шалински районашка.

ТIатеIIа дIадувш да баьцадаараш а. Уж культураш хIанзле 9,8 эзар гектара тIа дIайийнай республике, е укх шера планагIа дIае езачох 79 процент. Баьцадаараш дIадера план тIехьховчашъяьй Гудермесски, Назрановски районашкарча боахамаша.

Гудермесски района къахьегамхой дуга дIаде болабеннаб.

1976 ШЕРА 30 АПРЕЛЬ ТIАКХОАЧАШ ЯЛАТА ХЬАЖКIАШ ДIАЕРАХ ЙОЛА

СВОДКА

(план процентаща)

Ачхой-Мартановски	63
Веденски	39
Грозненски	102
Гудермесски	46
Малгобекски	49
Надтеречни	100
Назрановски	25
Наурски	97
Ножай-Юртовски	52
Советски	23
Сунженски	35
Урус-Мартановски	64
Шалински	84
Шелковской	62
Республике гIолла	69

БIаьстан хозагIа дола ди

Къахьегамхой дунен халкъашта юкъера барт-цхьоагIон ди... Дукха итташ шераш да вай планетö цу дезача денна бIаьстан эггара хозагIа дола ди—ЦхьоалагIа май хетаду. ХIаьта укх шера кхы а хозагIа денад из. Вай дукха езача Коммунистически парте XXV съезд хиннача шера, фашистски Германи эшаяь 31 шу довла ди тIакховчаш.

ЦхьоалагIа май... Цу дезача денца ювзаенна я вай эггара дикагIа йола уйлаш. БIаьсти ше санна безаме а дог гIоздаьнна а ба са мехкахой. Геттара дика къахьегама толамаш даьха цу цIейна шоаш накъаболхаш хиларо керда коталонаш яха дог ураувттаду цар. Царна юкъе ба са йижарий — лоаман кхалнах а. Кортамукъале, нийсхо, вошал бахьан къовсам лоаттаберий хьалхарча мугIарашка сай доттагIий — советски кхалнах боланлаь доккхал ду аз.

ХIаьта кортамукъал фу я ха деза, из яккха еза! Цун маIан дайзача дунен тIарча наьха ткъамаш хьахул.

Ираз луш болча новкъа ихад советски халкъ, лакхаленга а кхоачаш. Аьрзи санна лакха, хIаьта цкъаза цул лакхагIа а дийнад из. Цудухьа лов вайна воашта ховш дола кердадараш лаьттан тIарча хIара сагаца декъа, воай дега гIозача маьлха зIанараш цунга кхачийта.

Вай планета наьха юкъара низ эшабергболаш хIама дац. Со теш машар бахьан къовсам лоаттабеча наьха мугIараш кхы а дукхагIа шерлургхиларах.

Университета преподаватель йолча цхьан прогрессивни американка цкъа хаьттар сога: «Духхьал «Кхалсаг» аьнна а доацаш «Советски кхалсаг» аьнна хIанад шун кхалнаьха журнал? Дерригаш вай, кхалнах ма-дий»... «А, дац, са гаьнара, океана дехьара хьаша, массарел а дикагIа из тхона, лоаман кхалнаха хов».

Советий Iаьдалои Коммунистически партеи шоашта тIанйцар йоккха йоакхо я — вайна кортамукъале ялара совгIа, цох пайда эца Iомаде а. Вай цу тIехь декхарийла а долаш диса йиш яц. ХIанз вай аргIа я низ-Iоткъама кIал латтача кхалнаьха бокъо яккхара тIехьа къовсам лоаттабе, воашта ховш дар царна дIахьеха.

Цудухьа «советски кхалсаг» яха дешаш каьстта шоай маIан долаш да. Нахагара бала шоашка кхаьчача санна хала хета, бовза, нийсхо котъяккхара вахар кхо па де, сийрда кховне бахьан ший къахьегам а талант а дIаяла ховш цхьабола эггара дикагIа бола нах мара хиннабац дIаяхача замалахь. ХIанз из дерригa а ле хов берригача советски наха.

Сона дагайоагIа гаански поэтесса Элизабет Сино - Гарба. Цун даьхе ший лоIамерча сийрдача кхоанеi новкъа яьнна дукха ха яц. Ма чIоагIа йер тохабеннеи ший низвх бIубеннеи къамаьл дир цо Москве, машар безача низий Дерригдунен конгрессе! Цхьаькха американка — Рут Гейдж Колби дагайоагIа сона тахан. Из а яйзар сона цу конгрессе йолаш. Со теш вай парте Центральни Комитета Генеральни секретара Леонид Ильич Брежнева машара тIахьехаш КПСС XXV съезде даьча къамаьлах дог тийша а гIадъяха а цо ладийгIа хургхиларах, ший дег чура довгIаш санна уж дешаш цо, ше нана хиларах тарра, тIанйца хургхиларах.

Лаьттарча берригача ноаноша новкъостал дергда хьона.

Лаьттарча берригача даьша хьехам а бергба хьона,
Сатийша араяла хьай новкъа,
Оаха дош лу хьона, из сийрда хургба хьа.

Дерригача мехкий къахьегамхой барт - цхьоагIон дийнахьа вай из дош лу, вай парте XXV съезд хиннача шера вай из дош лу. Эггара низ болашагIа а нийсхо а йолча, халкъаш вIашагIтехача а царна маьлха сердал еннача а паччахьалкхен викалаш да вай. ДарзагIа ихорa детташ баьдийрзача сигаленна юкъе гIолла машара сердал гуш тIем тIа лаьттача, Котало бахьан шоай са кхо ца деш дIаденна ахкийсача бIухой тIехье я вай. Доккха денал дола, тамаше гIулакхаш карагIдалара кхеллача тIехьен ноанойи дайи да вай.

Вай дерригаш а советски кхалнах да, царна юкъе вай республика цIи хеза кхалнах а ба: Социалистически Къахьегама Турпалаш Ушакова Мария, Барахоева Лемка, Летковская Таисия, Ленина орден лелаю Дудуркаева Камета, СССР Лакхехьарча Совета депутат Черкунова Лидия, КПСС XXV съезда делегат Орцханова Зоя, дуккха кхыбараш.

Тахан, цхьоалагIча Мая дийнахьа, сона дагаух Даьхе — нана, сайна дикадар Iомадаь нана, дай, — тIем тIара цIа ца боагIаш ахкийса салтий. Беррига новной а санна, со а боккхача новкъа накъавоаккхача воIа бIарахьеж. Тайп - тайпара говзалаш Iомаергья вай бераша, тайп-тайпара хургда цар вахар а. Цхьабакъда цар массане а юкъара цаI хургда — къахьегам, кортмукъал, къовсам, котало. Из вайх тийша да, хIана аьлча парте хьакъале кулгалдеш кхоанеи лард йолаш доахк вай.

ХIанз а диденнадац дIаяхача замалахь хиннa халахетараш, хIанз а лазаш да тIем тIа хиннача човний муаш, бакъда вай бешамашка техача хозача зизаша дошо сом лургба. Из фаьлг бац е эпос а яц, из тахан долаш дар да. Инийг йолча хана чIоагIа безам хулар са нарташта карагIдаьнна денал дола гIулакхаш дувцача легендашка ладувгIа. Тахан кхы а чIоагIагIа безам ба са вай заман наха карагIдувлача денал долча гIулакхех дола дувцараш деша. ДIадахар а хургдар а айхха дувзаденна да тахаенца.

Дукха шераш дIадахад «Авроръс» керда зама йоалийга хьахойтaш йоккха топ кхесса, бакъда кхо орден лелаеча са Нохч - ГIалгIайчен дега хIара гартаца да цун тата. Иштта хургда массаза а.

Цу хана денз дукха шераш дIадахад,
Берий хана санна, хIанз а гIадъяха я со.
Доккхал а деш къерд аз цIе бос:
Села Iадацара, байракха тIа, дег чу.

...Денз тоалуш латт лаьтта. Зиза техад бешамашка, бай тIа. БIубенна гIа боахаш дола бIаьстан хоза ди— ЦхьоалагIа Май — Къахьегама, Машара, дунен тIарча къахьегамхой Барт - ЦхьоагIон цIей.

Р. АХМАТОВА,
Нохч-ГIалгIай АССР писателий Союза правлене председатель.

ГIишлошъераш

Грозперча кхоалагIча Микрорайона гарга кхаьчача гаьнара хьежача гуш я лакха шоай бовхьаш урагIа а дахийта дIа-юха ухаш лела йиъ башени кран. Каменщикашта бетонщикашта, штукатурашта эшаш йола кирпишк, маркхал, кхыйола гIишлой материалаш дIалуш йола кранаш цхьан минута а сеца моттиг яц. Каст-каста хьахозаш да «Вира» «Майне» яхаш дола дешаш.

—Вай республике эггара дикагIа лоархIаш йолча Хаджиев Шамсудина бригада хьалдеш дола цIенош да хIанз шоана гуш дараш, — йоах Нохч - ГIалгIай — гIишлошъеча управлене СМУ-2 керттерча инженера Гудиев Абукара. Республикерча гIишлонхой бригадашта юкъе эггара хьалхарчарца Социалистически Къахьегама Турпала Злобина методах къахьега йолаеннарех а я из. МоллагIча бригада вIаштIехьдаргдац цу методах къахьега. Цун керттердар да планировании материально - технически Iалашо яри дика хилар, масе йолча профессех гIишлонхой бригаде къахьегаш хилар. Уж кхоачамаш Хаджиев Шамсудина кулгалдеча бригаде долаш да. 112 гIишлонхо юкъеэагIача пхе звенох латт бригада. Царна юкъе ба каменщикаш, бетонщикаш, плотникаш, штукатураш, маляраш, кхыча профессех бола гIишлонхой.

Материально - технически Iалашо яра гIулакх а дика долга гуш да. Хаддаза тайп-тайпара гIишлон материалаш яхьаш йоагIа автомашинаш хьатIаухаш я цIенош хьалдеча. Цигара деррига балхаш механизированни хьисапе кхоачашдеш да. ХIара звенона тIаводаш, эшар фуд хьожаш, де дезачунна новкъостал деш лел Шамсудин.

— Мел толашагIа да бригадни подрядагIа къахьегилга — хетт оаха Шамсудинага. — Цу кердача методах къахьегилга дикка толашагIен пайданегIен хилар хьахьокхаш доля масалаш доаладе йиш я, — аьлар бригадира. Ше хьалъе йоланъ моллагIча участкера деррига гIишлон балхаш шоай низаца чакхдоах бригадни подрядагIа къахьегаш бараша. Иллача хана объект хьалъяьлча бригадана премни хьожаю, хIаьта ханал хьалха гIишло хьалъяьлча гIишлонхошта луш йола премни дикка дукхагIа хул. Цул совгIа гIишлон материалаш кхоярга хьежа а премни хьожаю бригадана. Цудухьа хIара гIишлонхочо тIагIертта къовсам лоаттабу гIишло сихагIа йистеяккхара, гIишлон материалаш кхоярa. Цу даькъе тха дика ка а йоал, — аьлар Шамсудина.

Бригадни подрядагIа къахьегаш йолча Шамсудина кулгалдеча коллективо доаха къахьегама толамаш дог гIоздоахаш да. ДIаяхача пятилетка задани шин шерен ах шерен кхоачашйир цо. Дикала пятилеткана — болхлочун тешам яхача девизах къахьегаш дIайоланьй бригадерча гIишлонхоша иттлагIа пятилетка а. Юкъера лаьрхIача хIара сменагIа норма 180—200 процент кхоачашъю цар. ХIанзлехьа укх шера хьалхарча ялх бетта задани кхоачаш а яь ЦхьоалагIча майна дика къахьегама совгIат кийчдаьд цар. ДIадахача шерашка ерригa СМУ-2 хьайицача цун коллективо шера кхоачашдеш хинна гIишлой - монтажни балхаш 1 миллиони 67 эзари сома маьха хиннача, Хаджиев Шамсудина бригада вIашагIъеллача денз духхьал цу бригаде ше кхоачашдеш дола гIишлой - монтажни балхаш цаI-ах миллион сома маьха да. Управленерча хIара болхлочо юкъера лаьрхIача бетта кхоачашду гIишлон балхаш 850 сома маьха долча Хаджиева бригадерча хIаране кхоачашдераш 1900 — 2000 сома да.

Б. КОСТОЕВ.

СУРТАШ ТIА: шоана гу хьалдетта доалаш латта 160 квартира хула цIа, каменщикаш М. Юсупова, Л. Нуралиева, М. Юсупова, бетонщиккий звеньевой В. Арсемиков.

И. ПЛИЕВА сурташ.

ХIАРА БАЛХА ДЕННА— ДИКАЛА ЗНАК

Укх деношка берригача вай мехкара къахьегамхой санна КПСС XXV съезда решенеш толамца кхоачашъяра хьинар кхоца деш къахьегаш ба СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически комбината болхлой. Пхе шера план толамца кхоачашъяр берригеша, иштта хIаране беча балхах тийша хилар дика кхета а деш, комбината коллективо КПСС XXV съездо болх дIаболабеча деношка лакха эффективностеи дикален предприяти яха цIи яккхара инициатива дIа а йоланъ цу тIехьа шерра социалистически яхь йоаржайир. «ХIара балха денна— дикала Знак» яхача девизах къахьега болабелар социалистически яхье баьша химикаш.

ИттлагIча пятилеткагIа доккхийи бехктокхамеи декхараш тIанйцад тха комбината коллективо. Iилма-технически прогресс сихъярах, производства эффективность лакхъярах; массайолча производственни участкашкара болх тоабарах комбинате арахеца продукци 34,2 процент дукхагIа хилийта, къахьегама овсарле 34,2 процент лакхъе, фондоотдача 14,4 процент дукхагIа хилийта, дIахо-а-арахеца продукци тIатIа дикагIа хилийта, белал, энергосредстваш кхоярах, материальни къахьегамеи ресурсаех биззагIа пайда ийбарах 1,8 миллион сом кходе лаьрхIад комбината коллективо.

Укх шера цхьоалагIча квартале баьча балха итогаша хьахьокх комбината къахьегамхой шоаш тIанйца социалистически декхараш толамца кхоачашдергхиларах бIубенна хилар. Паччахьалкхен план тIехккхоачаш а еш, планагIа лаьрхIачул совгIа арахийцар лакха дикал йола 414 эзар сома маьха химически продукци. Социалистически яхье хьалха латт номераш 15,1—101 йолча цехий центральни лабораторе коллективаш, Н. П. Левин, Т. И. Абидина, В. В. Жариков, В. А. Гамов, Р. Г. Шийкова керте латта сменаш, В. С. Лазуренкос, А. И. Шамыгина кулгалдеча участкай коллективаш. Бригадашта юкъе эггара дикагIа толамаш даьхарех я Н. А. Кукота, В. Н. Картамышева, А. Я. Чалоя кулгалду бригадаш.

ЦхьоалагIа май дездеча укх деношка боккха кхаъ кхаьчар комбинате: цхьоалагIча квартале Ерригсоюзни социалистически яхье даьхача толамий итогаш яьчул тIехьагIа комбината коллектива хьожаяьй СССР Министерстван профсоюза ЦК-и хьалхара моттиги карара кара тела ЦIе байракхи.

Тха комбината химикаша дIайоланъ инициатива шерра хьал а лаьца дIа-юха яржаш латт город Грозперча а республикерча а къахьегама коллективашка. ДегIа а кхувлаш социалистически яхь эргайоах комбината къахьегамхоша, смений, цехий, бригадий, участкий коллективаша керд-кердадараш юкъе а кхувлаш йIаьхегIа хулийташ латт шоаш дIайоланъ «ХIара балха денна — дикала Знак» яха девиз, кердагIа хулаш латт цун чулоацам.

Лакха эффективности балха дикали хилийтара социалистически яхье дакъа лоацаш бараштa комбинате кийчдаь кодекс да. Цу тIа белгалдаьккха да болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха, юххьанцарча къахьегама коллективаша — сменаша, бригадаша, участкаша, иштта цехий, производствай, ерригача комбината коллективаша хIара дийнахьа тIехдика, дикала знак йолаш къахьега дезилга. «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизах къа а хьегаш социалистически яхье баьннараша доаказа толамий хIара дийнахьа итогаш ергйола гIулакх дIадерладаьд комбинате.

ХIара дийнахьа бригадашка, сменашка, участкашка къахьегараш а болаш болх дIаболабалехьа хьалха хулча «пятиминуткашка» дIадахача балха дийнахьа даьхача толамий итогаш ю. Цига ларде лувц сменни, дийнахьара планаш е задания, тIанйца декхараш кхоачашдар, даь балхаш, арахецача продукцеи беча балхеи дикал, къахьегамеи технологически дисциплина, кхерамзален техника бокъонаш, цехашкеи сменашкеи хаддаза болх байтара Iалашо елга, балха тIа вIаши новкъостал дар, болхлой моттигаши оборудовании цIена хилар, белал, энергетически средстваш, материалаш кхоар.

Уж хьокхамаш белгал а доахаш смена, бригада, участка коллектива, иштта къаьст къаьстача болхлочун балха тIа нийсденна кхоачамбоацараш дувц. Кхаь баьлни системагIа «тIехдика», «юкъера», «во» аьле оценка лу баьча балха, цул тIехьагIа из бакъхилар чIоагIлду е из тохк цеха начальника. Уж ерригa даннеш хIара дийнахьа смена, бригада, участка «балха дикала журнала» тIа дIаязъю.

Яхье баьннараша даьхача толамий итогаш массанена а йовзийтара цехашка бIарг тIаоттаргболча хьалтох. Цу гIулакхо цеха кулгалхошка а болхлошка а дIахайт шоай балха дикал миштай, нийсденна кхоачамбоацараш дIадахара сиха оарцагIа боал.

«ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизах къахьегачарна толамаш тоаде новкъостал ду массаза а доккха беркат а доалаш комбината цехашта, сменашта, бригадашта, участкашта юкъе лелаеча социалистически яхьо, «профессех дикагIвар» яха цIи яккхара къовсам лоаттабаро, инженерно-технически болхлоша шоай творчески планаш кхоачашъяра лелаеча яхьо, коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара лоаттабеча къовсамо.

ХIара бетта профсоюза цехкомий, завкома заседанешка кIоаргагIа анализаш а еш хIара коллективо, хIара болхлочо тIанйца декхараш мишта кхоачашду хьеж. бокъонца йола оценка а луш яхье котбаьннараши тIехьабусаш бараши белгалбоах. Цу гIулакхаша тIатIа шерагIа йоаржаяйт социалистически яхь. «ХIара балха денна — дикала Знак» яха химикаша дIайоланъ инициатива «Дикала пяталетка — болхлочун тешам» яхача москвичий инициатива, «Хьайна лала латтачарех цхьаккха тIехьавусаш ма-хилийта» яха горьковчаний инициативаш шоайла тара я.

Тахан берригаш, болхлочунгара кулгалхочунга кхаччалца бараш декхарийла ба тIехдика къахьега, дIахо а экономика айяра, халкъа хьал-торо тоаяра производства эффективность лакхъе. Духхьал цунна тIахьех «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизо.

Социалистически яхь йоаржаяра комбинате баь болх хьалхара баьккха гIа мара бац.

Комбината кулгалхоша, парткомеи завкомеи шоаш кхоачашданза даргдоаца декхар лоархI дIахо дегIа а кхуалаш социалистически яхь эргаяхар, производства эффективность лакхъяра цох боала пайдеи дукхагIа хилийтар, массайолча производственни участкашкара болх бокъонца тоабар.

А. КОСМИН,
СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически комбината парткома секретарь.

МайрагIа ховша трактораш тIа

Дукха ха яц вай хьамсарча Коммунистически парте XXV-гIа съезд хинна. Цу коммунистий форуме тIанйцай вай мохк укх гарггарча пхе шера чухь дегIабоалабара йоккха программа. Из боккхача лоархIамера исторически документ дешаш чIоагIа дог гIоздоал. Цу тIа декхар оттаду ялат, баьцадаараш, сом, дулх, шура, кхыйола юртбоахама продукташ дукхагIа яха. Уж дукхагIа йоахаш хилча вIаштIехьдаргда баха нах кхачан продукташца дикагIа Iалашбе. Иштта да партеи правительстваи юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка оттадаь бехктокхаме декхараш.

Лаьттанцареи хьайбашкареи йоаха продукташ алсамъяхара декхараш кхоачашдеш хиларца дувзаденна вай мехкарча колхозашкеи совхозашкеи тIа-тIа дукхагIа кхоачаргья тайп-тайпарча маркаех йола трактораш, комбайнаш, кхыйола машинаш. ТIаккха, цу кердача техникаца болх бе дуккха а нах эш вайна.

Укх тIеххьарча шера вай республика боахамашка дукхагIа хулаш латт механизатораш бола кхалнах. Юххьанца халонаш нийслой а, балхаца дIахьакхашта баьлча дика механизатораш хул царех.

Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхошта дика йовзаш я Грозненски районерча «Горячеисточненский» совхоза комбайнер Дудуркаева Камета. ХIара шера доккхий толамаш доах цо ялат чуэцача. Ханнахьа тоайий дIаоттаю ший комбайн. ХIаьта Iан замалахь трактора тIа болх бу цо, хьайбашта доакъар хьатIаозаш а, кхашка удобренеш дIахьош а. ХIамма а дехке яьннаяц Камета механизатора говзал ше харжарех. МаIача нахал тIех къа а хьегаш шийгара доаггIаш дола дакъа юкъехьу цо шоай боахама гIулакхаш тоадечеи Даьхен рузкъа дебадечеи. Цо даьха толамаш белгал а доахаш, вай правительства орденашцеи медалешцеи совгIаташ даьд Дудуркаева Каметана.

Тха районе а укх тIеххьарча шерашка цIи хеза я «Красноармейский» совхоза къона трактористка Джамбекова Сацита. Ши-кхо шу мара дац цо механизатора говзал Iомаяь. Цхьабакъда, цу юкъа а доккхий толамаш даха карагIдаьннад Сацитай. ДIадахача шера юртбоахама культураш дIаювча, чуэцача, кхы балхаш деча социалистически яхье массаза а хьалха латташ хьаера из. Ер шу а дика дIадоладаьд Сацитас.

Уж масалаш аз доаладир сай йижарий дикагIа кхетийтар духьа. Ховш ма-хиллара, вай мехка сий долаш ва къахьега саг, хIаьта механизатор къаьстта а. ХIана аьлча, из ва, парте XXV-гIча съездага ше Отчетни доклад еш КПСС Центральни Комитета Генеральни секретарa нов. Л. И. Брежнева ма-аллара, юртара керттера саг. Цу дешаша кхы дашха ца дезаш дика хьахьокх механизатор мел чIоагIа сий деш ва. Цудухьа сона ловра сай йижарашка массехк дош ала. МайрагIа, хьакхаштагIа Iомае механизатора говзал. Трактораш тIа, комбайнаш тIа хайша маIача наха нийсса къахьегаш ялат, шекара свеклаш, баьцадаараш, кхыйола продукташ дукхагIа яхарца белгалдоккхаргда вай иттлагIча пятилетка хIара шу!

Х. ИСРАИЛОВА,
Урус - Мартановски района «Солнечный» совхоза механизатор, Ленина, Къахьегама ЦIеча Байракха орденаш лелаер.

ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ ДОТТАГIАЛ ЧIОАГIДЕШ

ХАЛКЪИЙ ВОШАЛАХ ДОЛА ДОШ

ДЕРРИГАЧА советски халкъо, цхьан саго санна, даггара къоабалъеш а, шоай гIоза кхоане хьалъеш боахкача советски нахах хIаранена ший-ший декхар дIадовзийташ а я, массане хьаькъал вIашагIа а теха, ленински парте ший XXV-ча съезде къоастам баь сийлахь-доккхийча гIулакхий Программа, гарггарча пхе шера вай халкъо де дезачун Программа.

Съезда докладех а делегаташа даьча къамаьлех а дуккхаза а белгалдийлар Ленина лард елла а вай парте даим йоакхо еш а дола халкъашта юкъера доттагIал дерригача вай толамий овла хилар.

I-ча Майга долча КПСС ЦК тIахьехамаш тIа аьннад: «Даькъела хилда СССР халкъий вежарашха дола доттагIал — КПСС ленински къамий политикана карагIдаьнна сийлахь-доккха хIама!»

Советски Союс дахача къамашта юккъерча доттагIалах дувцалехьа массехк дош ала лов сона доазол арахьарча паччахьалкхенашцеи цар халкъащцеи вай леладеча интернациональни бувамах.

Аьлча кховчам ба укх тайпара бакъдар. Езткъе ялхайтта паччахьалкхенера баьхка хьаьший бар КПСС XXV-ча съезде. Уж бар вайца догI-безам долча коммунистически, болхлой, къаман-демократически бIаь кхоъ парте викалаш. Царех дукханеша, геттара безаме делегаташа тIа а нйбеш, къамаьлаш дир съезде. Вай бIарахьежаш, дерригача халкъех цхьатарра вежарий беш йола керда зама „дIайолаяьча, эггара хьалха Октябрьски социалистически революци кхеьча Ленина мехках садоаллаш ба хIанз дунен тIара къахьегамхой.

Шоай вахаре, халкъий иразиpаргIатои бахьанце лоаттабеча къовсаме, тIехьале беркате хургйола нийса некъ харжара шоаш мел ловза ког Ленина хьехамца, Советски Союзо хьоча наькъаца бусташ дола адамаш шерагара шерага дукхагIа хулаш хилар, хьаьда ха йоацаш, къаьстта доазув доацаш, из хьехам а из некъ а массе миIнгге баржаш а дунеи халкъаша гIа-тIа дукхагIа къоабалбеш „тIаэцаш а хилар белгалдувлар цу хьаьшаша КПСС XXV-ча съезде даьча къамаьлашка. Царех хIаране кертагIдоахар вай Даьхеи хьоккам, духхьашха вай боаха некъ, нийсхои керда вахар кхолларе вайна карагIдувла хIамаш шоай халкъашта Iалаьмате боккхача лоархIаме хилар, коммунизм бахьанце вай лоаттабу къовсам шоашта чIоагIа накъа боалаш хилар, общественни вахаре вай воай цIагIа, воай мехка деш долча исторически хувцамаша шоашта некъ сийрдабоахаш хилар, «ЦIаккха а ленински идеяш тIара из йоалаш, дерригача дунен машара эггара тешамегIа йола чIоагIале а хинна дIаэттай Советски Союз» — аьлар Фидель Кастро съезде ше къамаьл деш.

Иштта, массанешта воаш накъа а доалаш леладу вай кхыча паччахьалкхенашцара доттагIлен гIулакхаш. ХIаьта чурча гIулакхех дар аьлча, из кхы а къаьгагIа да.

Советски Союз — из ба, поэта ма-аллара:

Дог ма Iабба беркат хийца,
БIарг ма кхоачча улла мохк,
Океаний оагIош лийца,
Баьржа улла боккха мохк...

ЦХЬАН нанас - даьна баь вежарий санна бах вай мехка тайп-тайпарча къамех бола нах. Кавказе даха къамаш массаза хиннад хьоашалдовл а бахар-бахкар э долаш, вIаши новкъосталаш деш а машаре дахара тIаккхувш. Из бакъду халкъа багахбувцамий дуккхача произведенеша. Миччахьа ше ваьхавале а, фуннагIа-моллагIа деш хиннавале а, гаьнна хьалхарча замагIа баьхача вай даьшха нхьанне чIоагIа хьаькъал долаш а нийса а аьннад: «Эзар говр-етт дар веннав, эзар йиш-воша дар ваьннав».

Цхьабакъда, вIаши гIо-новкъостал а деш машаре дахара йола торо цу халкъашта алхха советски хана мара хиннаяц. ХьалхагIа паччахьа Iаьлала хьакимаша а, кагийча къамех болча бIаьхийча наха а, ды кхайкаберий тайп - тайпарча тоабаша а, цхьанца доаца бахьанаш а увттадеш, къамашта юкъе цIур беххар, иштта гIеттадеча довнех доккха Iазап кхоачар къахьегамхошка: истех жерой беш, берех бой деш чакхдувлар уж довнаш. Иштта харцон ларда тIа хьалъувттаеш хинна къамашта юкъера эгIазал моццагIе а дIаьннай. Цхьабакъда, хIанз а кIезигдукха нах нийслу ший къам тIех лархIа гIерташ, ший къаман кхыча къамех тийша хIама дац ала гIерташ. Цу тайпара харцахьа уйлаш лесташ бола нах гайна-ганза халкъо ше юстара кховсаргба.

Советски хана вай вахаре хинна хувцамаш мел доккхий да дикагIа кхетадара. Коммунистически парте цIаккха лоарзагIа ца йоалийташ ленински къамий политика нийса чакхъяхарах даьнна беркат бокъонца довзара пайдана хургда дIаяха паччахьа зама дагаьацача, хиннари хIанз дари вIашлухьал оттадича, ужаш шоайла дистача.

Хала зама яр из. паччахьа зама. Къаьстта хала яр из вайнах санна долча кагийча къамашта. Дешар дацар, лаьтта дацар, лораш бацар, бохьо яцар. Цхьабакъда, боадо, хоарцо, къел-моцал, лазараш — уж шортта дар. Ираз эIамигеи кашамаш доккхийи долаш ха яр из. Ленинга, Коммунистически партега, доккхача эрсий халкъата хьалхе а йолаш толаме чакхъяьнна Октябрьски революци бахьанце цIецденна хIалак ца хулаш дисар иштта халача Iазапе хинна дукха а кагий къамаш, царца вайнаьха дар а.

Эггара хьалха эрсий халкъапа а хотташ, кхыча халкъашпа вошал а хетта, цар новкъосталца, алхха цар новкъосталца, Iалаьмате боккха гIа дIахьалхашкахьа баьккхаб вай республика къахьегамхоша. Аьлча кхоачам ба массехк бакъдар: Даьхен ший чура хьашташ Iалашдаь из Iеш, доазол арахьарча ткъаь итт совгIа паччахьалкхене а дIаух республика хьаеш йола тайп-тайпара промышленни продукци, цхьаккха хIама ца хиннача моттигашка хьахиннай йоккхий промышленни районаш, школашка дешаш да хан чу дола деррига бераш, республике хIара кхоалагIа саг дешаш ва, массе доакъошка а хьалкхийнаб лаккхара балха говзал йола специалисташ, вай вахар шерра довзийташ долча доккхийча романашка кхоачаш дегIаденад литература.

Къамашта юкъе дохаргдоаца вошал долча хьалашка мара хила йиш йолаш хIама дац из. Вежарий санна, барт тайна дахача социалистически боккхача дезалах дIа а кхийтта, вайнаха йизза торо хиннай мехкарча массе а къамий экономически а культурни а ганзех шоашта пайда эца.

ВАЙ РЕСПУБЛИКА кхыча республикашцеи халкъашцеи ювзаш дола говнаш геттара дукха да. Дуккхача къамех болча специалисташа хьинаре дакъа а доацаш Iоях-кай укх тIехьарча хана Наьсаре хьалъяь йоккхий промышленни предприятеш: трикотажни фабрика, «Электроинструмент» яха завод. Кхыча районашка а дукха я иштта дуккхача къамех болча наха дакъа а лоацаш хьалъяь предприятеш.

Вай совхозийи колхозийи кхашка балхаш деш я низ бола трактораш, комбайнаш, кхыйола техника. Уж яхкийтай вайна Ростоверча, Харьковерча, Волгоградерча, Свердловскерча, Челябинскерча болхлоша. Иштта кхыча моттигашкара а, кхыча къамех болча вежарашкара а вайна хаддан-за хьаух станокаш, массе тайпара автомашинаш, турбаш, кIадаш, - хьадаь кийча барзкъаш, каьхат, молхаш, иштта дуккха кхылараш. Ший аргIанна вай республика а кхыча районашка дIаухийт тайп-тайпара хIамаш: фабрикийи заводийи продукци, сомаш, баьцадаараш, иштта кхыдараш а.

Нохч - ГIалгIай Паччахьалкхен университетера а, Грозненски мехкдаьтта институтера а, республикерча кхыча дешара заведенешкара а дийша бувларел совнагIа, Москвера, Ленинградера, Ростовера, Саратовера, Астраханера, Махачкалера, Орджоникидзера, иштта кхыча городашкара институташ чакх а йоахаш, хIара шерра-шера керда специалисташ юкъеух вайнаьха интеллигенцена: лораш, агрономаш, хьехархой, инженераш, партийни а советски а болхлой.

Сийлахь - доккхача, дог цIенача эрсий къаман а иштта кхыча къамий а новкъосталца, Коммунистически парте халданза еча йоаккхонца вайнахах хьалкхийнад коммунистически кхетам бола ноахал. Цхьаккхе а шек хила йиш йоацаш да цхьаькха: эрсечо е кхыча къамахча саго дакъа ца лоацаш, новкъостал ца деш, алхха цхьан ший къамах тийша а виса. дешар Iомадаь, культурах кхийна цхьаь цаI гIалгIаи нохчои хургвац. Малав вайха хьалха е тIехьа эрсе-хьехархо ца хулаш!

Къаьстта дош ала безам ба са эрсий меттахи халкъашта юкъера интернациональни бувзамаш чIоагIдара цун болча лоархIамахи.

Шовзткъе кхойтта шу хьалха наьна меттала йоазув доацаш дар вай къам. 1923-ча шера дунен тIарча къахьегамхой барт-цхьоагIон дезача дийнахьа ЦхьоалагIча Мае араяьлар «Сердало» газета хьалхара номер. Къаьстта доккха цIей хилар цу денах гIалгIашта. Вай наьна метталара йоазув хьакхелла ди хилар цунах.

Геттара доккха маIан долаш а мелла дукха шераш дIаахарах ширбаргбоацаш а тIахьехам бар «Сердало» газета цу хьалхарча номер тIа арабаьннар: «Эрсий мотт Iомабе!». Ший цIерага хьежжа сийрда дар газето гIалгIашта хьалхашка оттаду декхар. Къам сердалонга кхоачадара эггара дукхагIа беркат даргдар эрсий мотт болга а из Iомабанза баргбоацилга а ховччара дар из.

Вайнаьха а иштта кхыча къамий а культура дегIайоалаяра а, цу культура кхыча къамий культурашцара бувзамаш чIоагIдара а, тайп-тайпара къамий культураш шоайла вIаши гаргаозара а Iалаьмате боккхача лоархIаме ба эрсий мотт. В. И. Ленина яздаьд: «...Тургенева, Толстоя, Добролюбова, Чернышевске мотт — сийлахь-боккха а низкхоачаш а ба... Вайна лов Россе вахача хIара сага сийлахь-боккха эрсий мотт Iомабе торо лугга».

„Советски Iаьдало хIара къамага йизза дIакхачийтай из торо. Советски Союзе даха деррига къамаш вIаши дувзаши цар шоайла дIа-хьа бувцаши бола мотт хиннаб эрсий меттах. Из мотт ба ленински парте лакхерча штабо—КПСС Центральни Комитето берригача советски нахага бувцар а. Кхыча къамашта а санна, вай наха а эрсий меттага гIолла яйзай марксизма - ленинизма революционни теори а, массе къамий культура ганзаш а. Цу бIаьхийча, къаьгача эрсий метто бовзийттаб вайга кагийча къамех бола боккхий поэташ а: авареи Гамзатов, балкхаро Кулиев, литовеи Межелайтис, гIалмакхахо Кугультинов, черсе Кешоков, хIире Хетагуров, иштта кхыбараш а. БIаргаш дайна саг санна ва вай замагIа эрсий мотт ховш воаца саг.

В. И. Ленина еллача ларда тIа болат санна чIоагIденна дIаэттад халкъашта юкъера доттагIал. Из боккха низ ба. Эггара низ болашагIа малав, аьлча, дика доттагIий бар ва, яьхад вай даьша. ЧIоагIа нийса аьнна да из. Шоайла бартболча наьха а халкъий а низ цхьаккха боарам боацаш боккха ба. Халкъашта юкъера доттагIал дерригача вай толамий лард я.

Хь. ОСМИЕВ,
писатель.

БЕРКАТЕ КЪАХЬЕГАМ

Бурув тохара говзал караерзаяь, хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдара берриге низ дIалуш дика коллектив вIашагIкхийттай тха бригаде укх тIехьарча хана.

Цунга хьежжа беркате ла тха балха хьокхамаш а. ДIадахача шера 20-ча декабре кхоачашдаьд бригада ийслагIча пятилетка декхараш. ТIехкхоачашъяьй мехкдаьтта лехараша соахкара бурув тохара план а: 113 процент.

Парте XXV съезда сийна шерра социалистически яхь я йоаржаяь дIадоладир оаха иттлагIча пятилетка хьалхара шу. Управленерча бурувдеттараште юкъе шоллагIа моттиг а йоаккхаш, толамца кхоачашдир тха коллективо съезда сийна тIаийца хинна социалистически декхараш а.

КПСС XXV съезда кийчо еча хана айденна хьинар лаьгI ца долийташ къахьега лаьрхIа ба тха бригадера бурувдеттараш дерригача шера. Хьалхарча кхаь бетта хьокхамаша гойт из вIаштIехьа доалаш хилар. Укх шера хьалхарча квартале планагIа 1100 метр бурув тоха дезаш хиннача, 1344 метр бурув техад оаха. 122 процент план кхоачаш а е.п. 86,5 процентага дIакхоачаяьй пайданеча балха ха, социалистически декхарех 80 процент хиннача. Энерги а, реагенташ а, кхыйола хIамаш а кхояьй 281 эзар сома маьха. Бригадерча болхлоша кхо рационализаторски предложени еннай. царех цаI балха юкъейихьай.

ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера декхараш толамца хана хьалха кхоачашдара, дикача къахьегама хьокхамашца дунен халкъашта юкъерча цIейна — ЦхьоалагIча майна накъадахара яьржача социалистически яхье МагIалбикерча бурув деттача управлене хьалхара моттиг яьккхай тха бригада коллективо. Из бахьан долаш тхона еннай управлене карара-кара тела ЦIе байракх, 400 сом ахчан совгIат а деннад.

Иштта коталонашца дезду тахан тха бурувдеттараша дерригача дунея тIарча къахьегамхой цIей — ЦхьоалагIа май. Бригада партийни, профсоюзни группаша, балха хьалхеле лелаераша дукха къахьегам дIабеннаб. иштта дика хьокхамаш дахара бригадера берригa бурувдеттараш оарцагIбоахаш. Даьхенна пайданерча къахьегама ларда тIа бартцхьоагIо йолча коллективе уж кхотабеш.

Цу хьакъехьа къаьстта ала лов сона цхьаболча новкъостех. Вурийтта шу да бурувдеттачун гIонча гIалгIа Газиков Жабраил мехкдаьтта лохаш болх беш вола. Бурув тохара говзал боккъонца караерзаяь, тIехдика къахьегарца массанена хьокхам луш, уж шийна тIехьа баха ховш ва из. Камаьрша дIалу цо ший говзал къонача болхлошта. ИйслагIча пятилетке тIехдика хьокхамаш дахарах доккха совгIат даьд Даьхено Жабраила. Цунна еннай Къахьегама ЦIеча Байракха орден.

— Даьхен дезача совгIато вай декхарийла ду парте XXV съездо белгалдаьха декхараш кхоачашдеш кхы а хьинарегIа къахьега, — йоах социалистически яхье хьалха латтачо.

Цунгара хьокхам а эшаш тIехдика къахьегаш ба бригаде бурувдеттачун гIончаш эрсе Федоров Алексей, гIумке Батраев Хьусен, къона болхлой Эсмурзиев Тамерлан, Хадзиев Мувса, кхыбараш. Шоай сменашта дика кулгалдеш, хьалхашка латта декхараш кхоачашдара мехкдаьтта лехараш оарцагIбаха ховш, кIоарга бурув тохара говзал дика караерзаяь ба бурильщикаш эрсе П. Ф. Горбовцев, украинец И. В. Маринко, эрмало В. П. Григорян. Бригада сменашта юкъерча социалистически яхье хьалхара моттиг лелаю бригада партгрупорг П. Ф. Горбовцев керте латтача смена.

Бригаде дисциплина чIоагIъеча, тайп-тайпарча къамех бола бурувдеттараш барт тайнача интернациональни коллективе кхотабеча, хьалхашка латта декхараш дизза кхоачашдара уж оарцагIбоахача чIоагIа новкъостал ду сона а партгруппана а къонача мастера Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутата В. Б. Бекова. Цо дика караерзаю чоалханерча хьалашка кIоарга бурув тохара технологи, нахаца болх бе хов. Из вола моттиг массе а хача тешшаме я, цхьанне а сагот де ца дезаш.

ХIанз оаха бурув тоха № 932 йола скважина Тийрка дукъа къилбаседехьарча майдан тIа лакхерча мела тIоанашкара мехкдаьтта гучадаккхара лаьрхIа я. Бурув тоха доладаьд оаха дIадахача шера 16 сентябре. Проектах 5100 метр кIоарга бурув тоха деза тха. ХIаналехьа тха вIаштIехьдаьннад 4040 метрал совгIа бурув тоха. ХIаьта планах скважина йисте а яьккха мехкдаьттахошта дIаялара нормах тхона беннаб 19 бутт. Цхьа бутт хьалха. 18 бетта, чакхбаккха лаьрхIаб оаха из болх. Тахан тхо социалистически декхарех лаьрхIачул массехк бутт хьалха доагIа.

Тахханалца МагIалбике къилбаседехьарча майдан тIа цхьанне а вIаштIехьдаьннадац тIерча мела дерриге тIоанаш тоххаш бурув тоха. Из чоалхане а сийлахьа а декхар кхоачашде лерхI тха бригада коллективо. Тхоай барт тайнача интернациональни коллективо из толамца кхоачашдергхиларах дог тийша а ва со. Цуйна тешал ду бурувдеттарий хIара дийнахьарча беркатерча къахьегамо.

А. САЛЬНИКОВ,
Малгобекски УБР № 932 йолча буровой начальник.

МЕХАНИЗАТОРАШ РАЬЗА БА

РЕПОРТАЖ

Шелковчаний опыт республика колхозашкен совхозашкен шерра йоаржаяра дукха ха йоаццаш лаьрхIа соцамбир КПСС Нохч - ГIалгIай обкомо. Из соцам кхоачашбара йоагIа йоакхо яьй «Ингушский» совхозе. Механизированни ши отряд вIашагIъеллай цига укх шера. ЦаI отряд доакъар Iалашдеш хургья, шоллагIъяр — ялата культураш, генараш кхедеш.

Шерра доаржалаь дIахьош да бIаьсти ду балхаш «Знак Почета» орден лелаеча Коригов Султана кулгалдеча механизированни отряде. Генараш дIа а дийна хIанз гурахьа йийнача культурашта гербицидаш тохаш, ялата хьажкIаш дIаювш ба механизатораш.

— Укх бIаьсти 355 гектара тIа генараши 300 гектара тIа ялата хьажкIаши мара кхы дIае езаш культура яцар тха. Генараш дIадийна даьннад. Цхьан дийнахьа болх бича чакхдоргда тхо хьажкIаш дIайийна а. Цига болх беш ба механизатораш Фаргиев Махьмад-Гирий Келигов Уматгирий. Смении нормагIа шийне 28 гектара тIа дIае езача дийнахьа юкъера лаьрхIача 70 гектара тIа хьажкIаш дIаюв цар.

Отряда цIеча уголоке латт радиоприемник. Истолаш тIа укх керда газеташ, журналаш. Массанена гургйолчча моттиге хьалтеха доал 1976 — 1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара КПСС XXV съездо тIаийца керттера лостамаш тIадола газет, цун юкхе да отряда, хIара механизатора социалистически декхараш тIадола плакаташ.

Масала, укх шера план 17 центнер йолаш хIара гектара тIара 20 центнер гурахьа дийна ялат, план 9 центнер йолаш хIара гектара тIара 11 центнер генараш, планагIа 24 центнер чуэца езача хIара гектара тIара 30 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуя дош деннад отряда механизатораша.

— ХьажкIаш дIаювши гурахьа йийнача культурашта гербицидаш тохаши мара кхы тайпа балхаш даций хIанз кхашка шун механизатораша? — хоатт аз.

— Тха отряде 10 трактор, массехк комбайн, тайп-тайпара техьатосса инвентарь я. ХIаьта из техника лелае езараш а царна Iунал де дезаращ а тхо 12 саг мара вац, — йоах Коригова. — ХIаьта кIезига йоландаь техникагIа мамогга дикагIа пайда эцара ерригa уйла тIаяхийта болх а бу. Иштта, хьажкIаш дIаелехьа культиваци яь, макха баьккха лаьтта кийчде мадезий. Из болх фараш а лотаяь бийсан бу оаха. Цул совгIа дIадийнача генарашта вIирг тохалехьа боаккха макха боаккхаш а ба тха механизатораш. хIаьта цхьабараш люцернана хий тоха кийчлуш ба.

Къоначa механизаторо Галаев Мухьмада беча балха къаьстта раьза ва Коригов Султан. Укх шера совхозе хьайийла хинна механизаторий курсаш а яьха венав из цу отряде болх бе. Шийна хьалха енна МТЗ-50 марках йола чархаш тIа лела трактор кхыча механизатора дIа а енна ший лоIамагIа ДТ-54 марках йолча гусенични трактора тIа хайра из. МоллагIча балха тIа смени норма 200 процент совгIа кхоачаш ца еш ди дIа а дахийтац.

— Люцерна а кхею шун отряде? — хаьттар аз.

— Акхар люцерна яц из. Лоалахьа уллача тракторнокхаш леладеча бригада я, — жоп делар Султана метта Гандалоев Iийсас. — Цхьабакъда лаьтташ укх отряда доалахьа дараш миссел марен хIаьта техника дукхагIеи йоллаше а кхоабац уж кхашкара балхаш ший ханнахьа чакхдаха. Цудухьа укх отрядера мукъа болча механизатораша люцерна хий тохара новкъостал де лаьрхIад лоалахошта.

...ХьажкIаш дIаюв кха. Макха баьккха, культиваци яь нийсдаь, цамцадаьккха дика кийчдаь да лаьтта. БоарамагIа кIоарга, нийса дуж фу лаьтта.

— Раьза вий хьо отряда хьисапе болх вIаштIехьбаккхара, отряде хье болх беш хилара? — хаьттар оаха хьатIаенача трактора чура араваьннача механизаторга Фаргиев Махьмад-Гирега.

— ХIапзарчоа геттара раьза ва. Цхьабакъда, акхар, совхоза кулгалхоша оттадаьча договорага хьежжа шоай дош кхоачашдой кхы а раьзагIа хургва, — жоп делар Махьмад-Гире, вела а къежа. — Лоацца аьлча, гурахьа ховргда тхона къаьгга хозрасчетни отрядий хьисапе болх белга мел пайдане да. ХIаьта сога хаьттача, отрядий хьисапе болх белга геттара пайдане гIулакх хет сона. ХIана аьлча механизаторашта хов шоаш дикагIа болх ме бу дукхагIа ахча эцаргдолга.

М. ХАМАТХАНОВ.

СУРТА ТIА: хьажкIаш дIаюош я С. Коригова агрегат.

И. ПЛИЕВА сурт.

Республике ЦхьоалагIа май дездара истоpецара

* Григоренко Иван Федоровича, СССР Союза Советий 1 съезда делегата дагадоагIараш тIара: «Из дар 1905 шера 1 Мая. Дезача денга кийчденна улица тIа арадаьлар тхо, тIаккха хьунагIа дахар. ХьунагIа дукха адам гулденнадар. ЧIоагIа гIараш айя къамаьлаш дора. Дийна мел волча хана сона дицлургдоацаш дар царизмаца — къахьегаш волча сага цу бIехача моастагIчунца хоадам боллаш къовсам хьоабе беза ха хьаккхьчай яхаш чIоагIа а наьха дегашка дужаш а оратора даь къамаьл. ХIанз, йоахар оратора, экономически стачкашкара политически стачкашкен демонстрацешкен баьннаб болхлой, хIаьта цхьайолча хана герзаш детташ довнаш а ду».

* 1 Май дIадаьнначул тIехьагIа нах лувцаш чубехка болабеннаб. Эггара чIоагIа тIабийрзаб Грознениски партийни организацена. Бакъда нах лувцаш чубехкаш хиннабале а 1907 шера РСДРП Грознениски комитето кийчо а яь чакхдаьккхад 1 Май дездела. Эзараш болча болхлоша хьаллаьцаб РСДРП Грознениски комитето баь 1 Мая забастовка, митингаши демонстрацеши е аьнна баь тIахьехам. 1 Май хьахулача бус кочегаркай гудокаша хоам баьб цIей дIадоладеннад аьнна. Болх бита а бита болхлой цIабахаб, тIаккха демонстраце ара а баьннаб. Майда тIа митинг хиннай, цунца дакъа лоацаш итт эзар гаргга саг а волаш.

* 1924 шера 1 Май къаьстта чIоагIа деза хилар Грознениски пролетариата. 1918—1920 шерашка къулбехьарча контрреволюцена духьала майра тIом барн Грознениски мехкдаьтта промышленность юхаметтаоттаяри бахьан долаш Грознениски пролетариата Шеча Байракха орден еннай. Митинге болхлой викалаша Мальцевеи Жиленкоси дIаийцад из совгIат.

РЕСПУБЛИКА ЯЛАТИЙ АРЕ

Партеи правительстваи юрта боахама болхлошта хьалхашка уттаду доккхий декхараш кхоачашдеча шолшкара доагIаш дола дакъа юкъедахьа лерхIаш ба вай республике ялаташ леладераш а. Пайда эцанза йиса торонаш гучайоахаш, хьалха дIадахача шерашка дийнна гIалаташ теркалдеш дIаболабаьб цар иттлагIча пятилетка хьалхарча шера боккха хьувкъам чубара тIехьара къовсам.

Балха опыто хьахьокх, хаоттама хьалаш аьттув болцаш пийсденна доллаше а, боагIача тайпара къахьегам вIаштIехьбаьккхача, йолаш йолча торонех бизза пайда эцача боахамаша дика толамаш доахилга. Иштточарех я «Лермонтовский» (директор Умаров), «Гудермесский» (директор Белашов) совхозаш, Шелковской районера «Красный пахарь» (председатель Пототня), Шалински районера XX-гIча партсъезда цIерагIа (председатель Албаков) колхозаш, кхыдола боахамаш. Соахка цар кхоачашйир паччахьалкхенга ялат дохкара планаш.

Ялата йийна хьажкIаш дика хьувкъайир Грознениски районерча «Атагинский» совхозерча Гайтамиров Ширване кулгалдеча механизированни звенос. Ше гIулакх даьча 200 гектарах хIаране тIара 60 центнерга дIакхоачаш фуалъяьха хьажкIаш чуера цо. 220 гектарах хIаране тIара 41,2 центнер фуалъяьха хьажкIаш яьхар «Лермонтовский» совхозерча Захаев Лаьчий звено коллективо. Иштта кхы а дукха звенош я планагIа йоагIачул дукхагIа соахка хьажкIаш чуийца. Цу масалаша тешал ду, вай республика дерригача боахамашка пайда эцанза дукха кхоачамаш хилара.

Цунца дувзаденна, юрта боахама министерствос, колхозийн совхозийн кулгалхоша, специалисташа шоай декхар лерхI толашагIбарий опыт Iомаелгеи шерра юкъейоалаелгеи.

Хаоттама хьалашка хьежжа дIаюврга районашкеи боахамашкеи ялата культураш. Укх шера деиз вайцига дукхагIа дIабуврга новрий борц. Госсортучасткай даннеца яхачох, кхыча ялатий культурел дикагIа хьувкъ из Наурски, Шелковски, Грознениски, Сунженски, Малгобекски, Гудермесски районий лаьтташка. ХьажкIел 17 — 22 центнер дукхагIа хьувкъам лу цо хIара гектара тIара. Цудухьа дIахо йодача хана шердергда ялатаи силосаи лаьрхIа дIабувча цун кхаш.

Минеральни удобренеш дукхагIа яхкарца лаьтташ дикагIа хьаьндарои хий дулла кхаш тIа-тIа шердарои вайгара дIадех боккха хьувкъам лу керда сорташ юкъедоаладелга. Дика хьувкъаш я хIанз вай колхозашкеи совхозашкеи дIаюв «Награда», «Краснодарская — 303» яхача фух йола хьажкIий гибридаш.

Цхьабакъда, ялата хьувкъам лакхбеш хиларо дIадех дIадувш дола фу дика хилар а. ХIаьта цхьадолча боахамашка: Сунженски района ЦIеча Эскара цIерагIча колхозе, «Гудермесский», «Атагинский» совхозашка, иштта республикански юртбоахама опытни станце, хала хете а, хила ма-деззара кийчдац дIаювча культурай фу.

Фуна лаьрхIа юртбоахама культураш кхееча боахамашка кхеде деза дуга, берца, дуккхача шерашка тIаювлача баьций фу. Ма - дарра аьлча, промышленни ларда тIа даккха деза из гIулакх.

Лаьттан хIара гектара тIара хьувкъам дукхагIа чубара чIоагIа новкъарло ю хьеккхача михаша. Моттигаш нийслу лаьттан эггара дикагIа бола тIоа михо дIахьош. Цу гIулакхо дIадех лаьрхIа йолча машинашца лаьтта тоаделген ялат дIадувлген. Шелковской района «Коминтерн» колхоза опыто хьахьокхача бесса, хьеккхача михо духьала боагIача тайпара къовсам а лоаттабеш лаьттана дика Iунал дарах вIаштIехьдаьннад цига хIара гектара тIара чудахьача ялата хьувкъам 4 центнера лакхбе. Цхьабакъда, лаьттана михага эс ца дайтара беш бола болх леpттIа чакхбаккха вIаштIехьдалац колхозе цу гIулакха эша техника тоьаш йоацандаь. Из тайпа техника боахамашта лоаттае декхарийла я «Сельхозтехника» республикански объединени.

Республика ялатий аре дIахо шеръяра боккхача лоархIаме да дира лаьтташ тоадеш сихагIа карадерзаделга. Уж тайпа лаьтташ да Гудермесски, Шелковской районашка. Яьча опыташа хьахьеккхад, серни кислотаца дира лаьтташ тоадеш хилча цар тIара боккха хьувкъам чуба йиш йолга. Цу тайпарча лаьтташка дIадийнача дуго 50 центнерга дIакхоачаш хIара гектара тIара хьувкъам лу хIанз «Гудермесский» совхозе. Дира лаьтташ карадерзадеш боккха болх бергба республике укх шера а.

Ялатий хьувкъам лакхбара боккхача лоархIаме да хий дуллача лаьттех кхетамца пайда эцар. ХIанз а вайна ма - хетта хьувкъам чуба вIаштIехьдалац колхозашкеи совхозашкеи хий дуллача лаьтташкара. Цхьадолча боахамашка хий ца дуллача лаьтташкарчул кIезигагIа ялат чудахь хий дехкачара. ДIадахача шера Наурски района Ленина цIерагIча колхозе (председатель Макаров) хий дуллача 190 гектарах хIаране тIара 7,8 центнер мара фуалъяьха хьажкIаш чуянзар, хIаьта Надтеречни района «Минеральный» совхозе кхы а кIезигагIа — 200 гектара хIаране тIара 6 центнер гаргга. Уж тайпа масалаш кхы а кIезига дац.

Нохч - ГIалгIайчен ялатий аре шеръяра чIоагIа новкъарло ю юртбоахама лаьтташ дIалийцача промышленни предприятеша. 3045 гектар лаьтта да цхьайолча предприятешка. Пайда эцара ха тIехъяина уж лаьтташ колхозаштеи совхозаштеи хьаделча ялат алсамагIа кхеде торо хургья. ХIанз а 2752 гектар лаьтта да «Грознефть» объединене предприятешка хьа ца хецаш, «Дагнефть» объединенега — 113 гектар, Нохч - ГIалгIай карьерни управленега — 133 гектар, Шелковской ПМК-ага — 36 гектар, Старопромысловски кирпишк ечa заводага — 11 гектар.

Лакхе белгалъяьхача организацейи учрежденейи кулгалхой декхарийла ба ха а ца ехкаш уж лаьтташ хьахеца а, пайда эца колхозаштеи совхозаштеи дIадала а.

С. ДИШНИЕВ,
республика юрта боахама министра заместитель.

Эцархошца безаме, Iимерза хиларца, хьинаре къахьегаш хиларца белгалбоалаш ба «Гастроном» торга № 2 йолча тика болхлой.

Укх шера хьалхарча квартала товарооборота план 105,8 процент кхоачаш а яь планал совгIа бахача нахага 65 эзар сома товараш дехкад тика коллективо. ПланагIа лаьрхIа хинначул 3,1 эзар сом дукхагIа пайда баьб цо.

Коммунист М. Б. Дидигов керте латтача тика коллективо «Наха тIехдика гIулакх дергхилара тешам лу оаха» яхача девизагIа болх бе аьнна социалистически яхь йоаржаяьй.

СУРТА ТIА: тика дулх дохкача отделе. Аьрдехьа йисте латтар отдела заведующи Беков Р. А.

И. ПЛИЕВА сурт.

Республике ЦхьоалагIа май дездара истоpецара

* 1905 шера йоккхий стачкаш хиннай Грозне... Промышлени районашкара болхлой улицашкеи майдашкеи арабаьнна хиннаб «ДIаяккха самодержави!», «Даькъала хийла республика!» яхача большевикий лозунгашца.

* 1905 шера дунен халкъашта юкъера цIей — 1 Май белгалдаккха кийчъелар Грознениски социал - демократически организаци. городе демонстраци а мехкдаьтта промыслашка маевка а еш. Грознениски болхлошта юкъе. станицашка, нохчий юрташка дIайоаржайир В. И. Ленина листовка. Цо тIахьехар: «ДIадаккха тайп-тайпарча къамий а тайп-тайпара ди лелабеча болхлошта юкъера моастагIал!.. Берригa болхлой—вежарий ба. хIаьта шоай чIоагIача барт-цхьоагIонца кIал латта кийча ба уж берригача къахьегамхойи Iоткъама кIал латтача адамлеи вахари ирази бахьан долаш».

* ЦхьоалагIча мая демонстраци дIайолаяьй «Ахвердови К°» общества мехкдаьтта промыслови болхлоша. Большевикаша болхлой тIахьехаш хиннаб революционни социал - демократически байракха кIал кхотабала. стачечни къовсам боаржабе. Цу митинге дакъа лоацаш виъ эзар гаргга саг хиннав. Къьнача промыслашка маевке дакъа лоацаш цаIи ахи эзар - ши эзар саг хиннав.

СА ЮРТ—БЕЛГАТОЙ

Белгатой йоккха юрт яц, укхаза да диъ бIаь гаргга цIа, эзари бархI бIаьи совгIа саг.

Со каст-каста хул се ваьча юрта. Укхаза ях са къаьна нана, вокхагIвола воша, дукха гаргара нах. Бера хана со ца лелаш, сона ца йовзаш цхьа моттиг, цхьа хьаст бац юрта гонахьа. Бакъда, цхьан хана хиннача йоккхача хьунах кIотаргаш мара йисаяц, лекъад дукхагIдола хьасташ а.

ХIанз юрта гонахьа укх ялата, шекара свеклай кхаш, хьайбаш леладу фермаш, дехьа а сехьа а гуш я кIаьдъялар фуд ца ховш йола мехкдаьтта скважинаш-качалкаш.

Йовзаргйоацаш хузцаеннай Белгатой! Бийдача топпара кирпишкех даьча зIамигача цIеной метта улица дехьа а сехьа а оагIорахьа латта доккхий сийрда кораш дола еттача кирпишкех даь хоза цIенош. Царна гонахьа яь ардакха а кирпишка а карташ я. тайп-тайпара басар хьекха йоккхий наIараш.

Уж гIирсаш бIаргадайча сона дагаух тIом хьалехьа хинна кIарцхала карташ. Когаш берзана лелача тхона хийла кIарцхал дахий бIаргех хий доалар...

— КIарцхалаш-м фу дар? — уйлане ваха къамаьл де воалалу къаьна Ювсап. — Из е хьа новкъосто е нанас атта дIадоаккхар, тIаккха лазар а соцар. ТIом лаьттача шерашка шун берал атта дацар. Бакъда, цу халача шерашка а шун йоакхо йора паччахьалкхено. Шо деша дагIар, бераш санна ловзар.

— Паччахьа хана тха е берал а цхьаккха а дацар, — дагалувц къоаночо. — Бераш хIанз Iай когаш берзана лелаш хилча цецваргварий хьо? Оаш-м аьхки когаш тIара хIама Iо мича йоккхийт берашка. ХIаьта тхо Iай а аьхки а когаш берзана лелар, хьатIаювха хIама йоацандаь.

Цудухьа каст-каста цамогаш а хулар да а довра бераш.

— Хьанна дагадоагIа шоана кожолгаш? — велакъеж Ювсап. БоккхагIбараштa мара хац уж фуй. БIаьстии Iайи юрта мел ваха саг кожолгаш тIа воалар, царца мара чакх ца воалалуш хотта хулар. Геттара къе бахар нах. Кхакха кетар, кхакха кий, кхакха хачий — из дар дерригa дувхар. Цудухьа тхох «жа Iуй» оалар лоалахча юрташка бахараша. Бакъда цар а яр шоай цIерал: «ябакх юаргаш», «хох буаргаш», «дахча доxкараш». Бегаш беш йоахаш хиннача цу цIераша хьагойт тха вахарах дола бакъдар.

Бакъда, дикагIча вахарга дог доахаш хиннаб са юртахой. Къонача Советий Iаьдала деникинций, бичераховций, кхыболчар а бIеха бандаш духьала яьлча Белгатоера дукха къонахий цIеча партизанашта юкъебахар. Шерипов Асланбека вIашагIделлача ЦIеча Эскара мугIарашка дIаэттар.

Къаьнача Ювсапа кисара хьалаьккхе хьахьокх ше цIе партичан хиларах дола удостоверени. БIаь шу дала доал Ювсапа. Тха юрта эггара воккхагIа ва из, цудухьа цун исторе дийна теш а ва.

ТкъоалагIча шерашка Белгатоерча юрта Совета керте лаьттав из. 1924 шера юрта хьайийллай хьалхара школа, цига болх бе хьехархо воалаве Грозне ваха хиннав Ювсап. Люба яха къона эрсий йоI а йоалаеш цIавенав из. Моллага мара эрсечунга хьехийтаргдац яхаш духьала хиннаб цхьабараш. Кхы де хIама а ца хинна укх тайпара ваIад яь хиннай: делкъа ха хиллалца школе Iарбий дешар дешаш хиннад, делкъел тIехьагIа — эрсий меттала.

Бакъда, яхар-дувцар фуд ца ховш дола къорIа тIара байташ Iомае (цхьа бахьан а гIалат ваьлча фортан юхе хIамаш а егталуш) раьза дацар бераш. Цудухьа дукха ха ялелехьа дерригаш а хIана дац аьнна бераш делкъед тIехьагIа — эрсий хьехархочун урокашка — аха даьлар. Иштта, керда вахар къаьначул котдувлаш дар.

Цу хана эрсий йоIо хьийхача дукхача нахах хьехархой, партийни советски болхлой хилар. Царех цхьабараш ткъаь иттлагIча шерашка бандитий пхорчаша боабир, вожаш Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIара цIабахканзар.

...1929 шера Белгатое вIашагIъеллай цхьана лаьтта леладу союз. Юртарча кхалнаха цу тайпара шоай союз вIашагIъеллар. Цунна керте эггар тамашийна денал дола кхалсаг — Катаева Холу. Цун вахар хIанз а долча тайпара довзаш дац. Кхалнаьха а маIача наьха а союзех эггара хьалхара колхоз вIашагIъеллача хана цун керте эттар Катаева Холу, цул тIехьагIа дукха ха яьккхай цо юрта Совета кулгалдеш. Из Коммунистически парте член яр, дукха общественни болх баьб цо.

1931 шера ялхазлагIа хержача СССР ЦИК-а член, СССР Союза ЦИК-а Союзни Совета член хиннай из. Цох дувц ин. Калинина Енукидзеи кулгаш яздаьча № 75 йолча удостоверене.

Иштта долаш да 1935 шера Х. Катаева Къилбаседа Кавказа болхлой, ахархой, цIеча эскархой казачийи доамани депутатий исполнительни Комитета Пленума членалла харжарах дола № 81 йола удостоверени, ВКП (б) Нохч-ГIалгIай обкома член хиларах дола № 24 йола билет.

«Кхалсага товш доаца» гIулакх дита яхаш хийла кхерамаш тIатийсад цунна, духьала баьхаб дезал а гаргара нах а. Бакъда цхьанна хIамо юхатIехьашка яккханзар денал дола, кердача вахара чам байза кхалсаг. Кхыметтел гучьахьара моастагIий а лоархIабанзар, цунна кулг тIадахьа. Цхьабакъда партех болча цун новкъостех къахетам банзар бандиташа.

1937 шера политбандиташа кIотаргашта юкъера дов даь вийра юрта Совета председатель, къонахчал дола большевик Шерипов Дурди. Цхьа шу даьлча еррига юрт араяьлар ВКП (б) крайкома парторг Акаев Шама дIаволла. 1941 шера ший цIеи юккъе тийшача балхах вийра белгатоевски колхоза председатель, коммунист Дадагов Луху.

Тахан а тIехьа дийна ба уж кIантий бовзаш хинна нах. Царех хIаравар тIехьашкахьа юха ца хьожаш, деналах ца вохаш духьалъэттав моастагIашта. Уж хиннаб боккъонца болх коммунисташ.

Ишта уж хьалкхебаьб советски Iаьдало. Люба яхаш цIи хиннача хьалхарча эрсий хьехархочо, Цун тайпаи цIи дагайоагIаш саг ваи са юрта, бакъда, цо а цул тIехьагIа хиннача итташ болча кхычар а юхейитай дика лер. Цу халача хана, йоазув-дешар ца ховча наха юкъе цар баьча балхах тамашийна доккха беркат даьннад.

ХIанз а дукха нах ба хьехархой РухлингIар Иван Петровичи Раиса Михайловнаи дагаббагIаш, ТIом хьалехьа хьалхарча ворхI шера са юртахой берашта математикеи эрсий мотти хьехаш хиннаб уж. Клуба тара хиннай РухлингIар квартира, укхаза гуллуш хиннав зIенешка кхача безам мел бар. Цар хьийха дуккха кагий нах ЦIеча Эскаре гIулакх деш хиннаб. Белгатое Брест яхача белорусски городера иттех каьхат ухаш хиннад.

ТIом хьайнаб аьнна Iаьржа бIид кхаьчар са юрта. ЦIимхара бийрзар къонахий, йоккъалуш яппар иоанош бIаргех хьеккхача йовлакхий Iажамаш. тийра бераш. 1941 шера октябра бетта шийна дукха езаш хиннача ворхIлагIча классаца Iадика йийцар Рухлин Иван Петровича. Цунца цхьана бахар са юртара дукха кагий-нах а. Бахар кхы юха ца бахкар духьа.

Бресте валар хилар Эльдерханов Махьмада, Сталинграда юххе ший къона вахар дIаделлар денал долча пулеметчико Виситаев СаIид-Iале. шоай юрта юхацIабахканзар вежарчий Мухмадаевгlар Мовладии Эмии, Баймурадов Эльси, кхыбараш а. Аз а са вошас а дагарбича 37 зIамига саг тIем тIара цIа ца воагIаш висав тха юрта.

Юртахошта йицъеннаяц Советий Iаьдал чIоагIдеш а тIем тIа къизача моастагIашца латаш а баьнарий цIераш, цIаккха йиц а лургьяц! Цар шоай къона вахараш дIаденна гIулакх котдаьннад, коттувлаш дIа а гIоргда. Иван долаш яхцар тIехье гахан. Ткъаь итт шу совгIа ха я цIеча партизана воIо Манкиев Ахмед Манашевича хьехархо волаш болх бу. иза ва РСФСР халкъа просвещене отличник. Эрсий хьехархоша хьийхача цхьаьккханех — Музаев Нурдин Джамандиновичах цIи хеза поэт а драматург а, Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета доцент хиннав.

РухлингIар Иван Петровичеи Раиса Михайловнаси хьийхача У. Х. Магомадовхеи Б. Г. Киндаровхеи медицински Iилмай кандидаташ хиннаб, лор хиннав С. Н. Эдельбиевх, агрономаш хиннаб А. Джабраиловхеи Х. Киндаровхеи, поэт хиннав И. Абзаиловх. Иштта нийсача а иразеча а наькъа тIа баьннаб кхы дуккха а са юртахой.

Даьш леладаьча гIулакхашта мутIахьа болаш, царна дагалаьттар карайица дIаболхаш ба цар къонгаши мехкарийи.

Паччахьа замалахьа цIаккха а дага ца хиннар кхаьчад са юртахошка. Тахан укхаза болх беш я йоккха юкъера школа, клуб, библиотека, фельдшерско-акушерски пункт, тикаш, водопровод, электрически сердал.

Укх шера иттлагIа выпуск ю тха школо. Юкъера дешар чакхдаккхарах йола аттестаташ дIаэцаргья кхы а 38 саго, царна юкъе 24 йоI я.

— Укх итт шера, — дувц школа директора А. Манкиева. — тха школа чакхъяьккхай 250 саго, царна юкъе 91 йоI а йолаш. Тха дукхагIбола хьехархой селхан хинна дешархой ба. Институташи техникумаши яьхачул тIехьагIа шоай школе болх бе юхабаьхкаб Б. Х. Магомадов, Х. Х. Шеминханова, А. А. Солтамурадов, И. Н. Эдельбиев, кхыбараш а. ШоллагIа шу да химика Огрызкова Вера Филипповнас тхо долча болх бу. Итт шу совгIа ха я Дюнова Раиса Николаевнас эрсий мотт хьеха. ХIанз из Дюнова а йоацаш Дадакова тайпан цIи лелаеш я. Вешта аьлча, даим тха юрта яха сеца я, — велакъеж директор.

Школа директорца цхьана институташи техникумаши яьха са юртара кагирхой дагарбе делча бIаьннел тIехдаьлча тувладелар тхо. Тха къамаьлага ладувгIаш ваьгIача цхьанне IотIатехар Фрунзенски политехнически институте дешабагIа вежарий АбдулазимовгIар, вокхо — студенташ йошеи йишеи БорзаевгIар, кхоалагIчо кхы а массехк саг.

АттагIа хилар Белгатоера баьнна Iилмахой дагарбе. Вай лакхе бийцачарел совгIа уж ба Грознениски мехкдаьтта института кафедра доцент Саидов Абдул - ВахIаб, цу институте болх беш вола философски Iилмай кандидат А.-В. А. Манкиев, университетера психологически Iилмай кандидат А. Д. Манкиев, исторе меттеи литературан Iилма-тохкама институте болх беш вола общественни Iилмай Ерригсоюзни конкурса лауреат М. Музаев, кхыбараш а.

Цхьабакъда, юртахоша эггара чIоагIагIа сий деш а лоархIаш а ба къахьегама нах — механизатораш, хьайбаш леладераш, свеклаш кхeераш. Белгатое моллагIчоа а бовзаш ба звеньевойш, районни Совета депутат Самаилова Есита, юрта Совета депутат Эльдерханова Кади, трактористаш Сулейманов Сайпуди, Тарамов ЯрагIи, хьайбаш леладераш Албакова Тамара, Кантаева Руман, кхы дуккхабараш а.

...Се ваьча а ваьхача а юртах — Белгатоех, цига баьхача а хIанз бахача а нахах доагIача тайпара язде сай вIаштIехьдаьннадий хац сона. Иштта аз ях са юртах а цун нахах мел хоза а дика а яздича вIалла а дукха лоацандаь.

А. КИНДАРОВ,
Нохч-ГIалгIай Министрий Совета оргготдела заведующе заместитель.

ЕКАРГЙОЛА ОАЗ

«Бlенера доагглаше а lex хургдола хьазилг» оалаш да вайнахьа кица. Иштта эггара хьалхарча ший стихашца Гагиев Гирихана хьахайтар шийх шийтайпара вола поэт хургхилар. Наха езаенна дег чу кхаьчар къонача поэта безаме оаз.

Эггара хьалха цун стихотворени араьлар 1964 шера Назрановски района «Ленина никъ» яхача газета тIа эрсий меттала. Цу хана денз хадданза стихаш язъеш хьавоагIа Гагиев Гирихан.

Цун стихаш кепайийттай «Сердало», «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газеташ тIа, «Лоаман Iуйре» яхача альманаха тIа, хIаьта иштта Москве арадувлача «Родники» яхача журнала тIа, «Литературная Россия» газета тIа, Ростоверча «Дон» яхача журнала тIа.

Гагиев Гирихан талант йола къона поэт хиларах тарра къонача писателий пхелагIчеи ялхлагIчеи Ерригсоюзни совещанешка дакъа лоацаш хиннав.

Къонача поэта кхийнад стихай диъ сборник арадаккка. Уж да эрсий меттела кепатеха «Тополя в цвету» «Первый лист» (Москве арадаьннад), «Орел над скалой» яхараш, гIалгIай меттала арадаьнна «Маьлха кIал» яхар. Цо стихаш язъю эрсий а гIалгIай а меттала.

Йоккха я поэта творчества тематика. Массанахьа кхача гIерт цун уйлаш. Цо дувц Iалам, таханара вай вахар, советски заман саг.

Ший дега эггара цIенагIа йола уйлаш поэта хетаю шийна дукха езача вай Даьхенна, ленински партена, вай сийрдача кхоаненна. Кхыча тайпара хила йиш а яцар Гагиев Гирихана дар санна дог долча сага, хIана аьлча:

«Массаза,
МоллагIча барзкъа кIала
Из мутIахьа хиннад
Даьхенна,
Партена,
Революцена,
Хувцадала ховш дац из:
Революце ала беннаб цунна,
Парте — тешам,
Даьхено — низ...»,

Тlехь - тIехьа дукхагIа дегIайоагIа Гагиева творчество, чуловцама а формана а дикагIа хул. Цун хIара сборник, доккха совгIат хийте, дика тIазц художественни литература дезаш бараша. ХIаьта шеко йоацаш да поэта уж кердача книжкашца кхы а кхы а гIадбугаргхилар. Цунна тешал ду дукха ха йоаццаш Гагиев Гирихан СССР писателий Союза членалла дIазцаро а.

ГАГИЕВ Гирихан

СЕДКЪАГА

Седкъа, седкъа —
ДегагIоз,
Сона хоза хет
Хьа бос!
Хьо ба лепаш,
Хьо ба боагаш,
Хьай сийнача сердалонца
Хьалдузаш
Са бIарегий кIоагаш
Сона дукха
Беза хьо чIоагIа...
Юхахьажа:
Морх тIайоагIа!
Духьалъяьннай
Тахан хьона
Чона бийса,
Чона, чона...
Духьалъяьннай
Чона вол...
Бакъда,
Котъяргьяц из хьол.
Теб из лохе —
Хотт болчахьа..
Хьо-м сигале
Леп, паччахьа!
Лепа,
Хьеста,
Хьайна мел мог,
Хьай вошила —
Са кер чура дог.
А. со мутIахь вац
Дошона —
МутIахь ва
Хьа сердалона.
Хьо мо,
Ваьга ваьлча мара,
Лергвац со а...
Лергвац даьра!

ЦхьоагIо

Саг — са байракх,
Саг — са зиза,
Вах со,
Наха дог дийла...
Соца хилба
Уж массаза,
Царца хилва
Со дилла!
Саг — са махк б
БIайха, лакха,
Цо са деша
Ловца боах..
Нахах со
Ма-валва цIенха
Уж ма-балба
ЦIаккха сох!

УЙЛА

Сога хIама хьа ца оалаш,
Зиза теха баьлар боалаш.

Пурам доацаш — дий из эзди? —
Кхаьча даьлар цIаста эсти.

Дийха доацаш согар пурам,
ДогIо цIаьхха цIенйир урам.

ХIама хьа ца оалаш сога,
Лайво кIайдир лаьттан цIока.

Со-ца зуеш, хьалгIеттар лаьча,
Сомаьлар хьонка маьчи.

Со дунен тIа воацаш санна,
Кхий чу бIийг Iаьхар мецъенна.

Сох цхьаккха-а дош ца хеташ,
Iаьхму баьцаш, сомлу хенаш.

Ер дуне сайх тийша доацаш
ГIадвахав со, боарам боацаш.

Велакъежаш лел со... ХIана?
Дуне лергдац соца цхьана!

«САДКО»

БIаьстан цIей — 1-гIа Май дездеча деношка спорт езаэашта хоза совгIат дир «Кавэлектромонтажей» Нохч - ГIалгIайчен гIишлошъяра управленей гIишлонхоша.

Къилбаседа Кавказе эггара йоккхагIйола «Садко» яха хоза цIи йола нек ду къайла бассейн - Дворец хьалъяьй цар.

Таханарча замо дIа ма-дехха кизгехи бетонахи хьаяь из Дворец тIехнахьара а чухьнахьара а хоза я.

Нек де Iомавалара, пу хьакъехьара яхьаш яра мел эшар да спорта Двореце. ХIанз цига болх беш я нек де Iомалу берий спортивни школа.

Спорта Двореце чакхйоахаргья тайп-тайпара спортивни яхьаш.

СУРТА ТIА: нек ду бассейн-Дворец «Садко».

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

КУЛЬТУРА БОЛХЛОЙ — КХАШКЕИ ФЕРМАШКЕИ

Дукха езача парте XXV съезд хилалехьа дикка хьалха болабелар культура учреждеией болхлой производственни моттигашка аха. «КПСС XXV съезда даха ма-доаггIара накъагIоргда вай!» яхаш яр цар девиз. Цар шоашта хьалхашка отталеш дола керттера декхар дар КПСС ЦК иттлагIча пятилеткана оттаяь «1976 — 1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттера лостамаш» яха проект къахьегамхошка дIайовзийтар.

ХIаьта дика кхетадеш мадий советски патриотизма, халкъашта юкъерча интернациональни доттагIала, сийрдача кхоанеи дукхьа къахьегара уйланца бахача наха идейно-политически нравственни кхетам балара, культура лакхъяра хьакъехьара культура болхлой лоархIам геттара боккха болга.

Нохч - ГIалгIай АССР культура министерства укх шера 3 феврале денз 13 феврале кхаччалца йолча хана «КПСС XXV съезда даха ма-доаггIара накъагIоргда!» яхаш девиз а йолаш шиъ агитпоезд кийчйир, шоашца лектораш, музейи Iилма болхлой библиотекараш, культпросветучилищаи музыкальни училищаи агитбригадаш а йолаш.

Цар керттера хIама дар юрташка бахача наха культурни гIулакх дар.

ХIаьта иштта йола агитпоездаш вIашагIа а теха, болх беш хилар ерригача районашка. Къаьстта гIулакх дика деш хилар Грозненски МагIалбикен районий агитпоездаш. Царпарча болхлоша фермашка йийшар парте XXV съезда ЦК оттаяь проект, цун керттера лостамаш дIадовзийташ беседаш йир, лекцеш йийшар.

Парте съездо болх беча хана кхы а хьинаре яз гIулакх деш хилар культура болхлой. ХIаьта съездо шийрешенеш тIаийцачул тIехьагIа уж къахьегамхошка дIайовзийтара беррига шоай низ тIабахийтар.

Нохч - ГIалгIай АССР культура министерства съезда решенеш дIайовзийтара а уж кховчашъяра чах оарцагIбахара а бIаьстенара балхаш деча хане де дезача гIулакхий план оттайир.

Ерригача советски халкъо а санна дог гIоздаьнна тIаийцар КПСС XXV съезда исторически решенеш вай республика культпросветучреждений болхлоша. Цар керттера декхар а хиниа тахан вIаьттад уж къахьегамхошка дIайовзийтар. ХIаьта уж документаш кIоаргагIа ме кхетаду доккхагIа хургда съезда решенеш кхоачашъеш доаха толамаш. Цудухьа иттлагIча пятилетка в цун хьалхарча шера а планаш кхоачашъяр болхлоех, колхозхоех, агрономех, зоотехникех, юрта боахама кхыча специалистех тийша ца Iеш. культпросветучреждений болхлоех а тийша да. Цар юрта боахама къахьегамхошка дIадовзийт парте царна хьалхашка оттаду декхараш, парте дош дIакхоачийт царга.

Шоаш беш бола культурно-политически болх культура болхлоша бу юрта боахама специалисташца айхха бувзам а болаш, партийни организацешца дага а бувлаш. Цар новкъостал ду бIаьстанара балхаш дика чакхдахара, дIадовзийт юрта боахаме хьахинна керда дика дар, толашагIа йола опыт, юрта боахама хьакъехьа Iилмахошта, изобретателашта, техникашта, производства новаторашта карагIдаьннараш.

ИттлагIча пятилетка укх хьалхарча шера республика культура болхлоша, Нохч-гIалгIайчен беррига къахьегамхоша а санна, доккхий декхараш тIаийцад. уж кхоачашдара шерра социалистически яхь а йоаржаяь, къахьегаш ба.

Цар партийни организацешта доккха новкъостал ду тIаийца социалистически декхараш кхоачашдара къахьегамхой оарцагIбахара. социалистически яхь мишта лел. цун итогаш мишта я дIадовзийтара дикагIа опыт йоаржаяра. Кхашкеи фермашкеи болх беш боахкача нахага культурни салаIийтара пайда эц культурно - просветительни балха ерригача формаех.

Кхашкеи фермашкеи ухача агитпоездаш тIа я «Ялати машинаши», «Керда техника — юрта» яха а кхыйола юрта боахама литература выставкаш а. Уж выставкаш а царна ешаш йола лекцеш а геттара дика кийчъяь а идейни чулоацам къоарга болаш а я. Юрта боахама къахьегамхой балха тIехь дог уразттадара шоашта мел ховр оарцагIдаьккхад культура болхлоша, цу гIулакхна шоай низ а ха а кхоац.

Культура учреждений болхлоша керттера теркам тIабахийтаб хIанз кхашка, фермашка, бригадашка къахьегаш боахкача наха культурно-политически гIулакх дара.

Цар кийчъю цIе уголокаш, пенгазеташ молнеш. къахьегама листокаш эрайоах. Цар тIа дIахьокх механизатораша, хьайбаш леладераша мишта болх бу, малагIа толамаш доах. ХIаьта цIеча уголокашка массаза а хул керда газеташ, журналаш, ловза шахматаш, шашкаш. ХIаьта цIе уголокаш йоацача моттигашка хIара денна автоклубаш ух.

Укх шера март бетта культура министерства методически кабинето автоклубай болхлой совещани йиз де дезараш дувцаш. бIаьстии аьхкии балхаш деча хана юрта боахама къахьегамхошта культурни гIулакх дара автоклубаш мишта кийчъеннай хьежар. Цо хьахьекхар хьалха хиннанул дикагIа уж кийчъенна хилар. Уж технически дика кийчъяь, лозунгаш, книжкай выставкаш, плакаташ, КПСС XXV съезда материалий папкаш, хIаьта иштта керда газеташи журналаши долаш я. Ерригаш а 44 автоклуб я республике.

Къаьстта болх дика бу Шелковски, Веденски, Грозненски, МагIалбика, Ножай-Юртовски районий автоклубаша. Шоаш дика кийчъенна хилар, хьахьекхад цар бIаьсти кхашка болх беш боахкараштa агитпоездаш шоашца а йолаш деча культурни гIулакхашца.

КПСС XXV съезда решенеш дIайовзийтара боккха лоархIам болаш я агитационно-художественни бригадаш. Соахкарчул дукхагIа я уж укх шера. Цар доккха гIулакх даьа хIанзле а кхашка къахьегараштa. Масала, Назтеревски районе 15-зза кхашка яха хиннай агитбригадаш. Шоаш беш бола болх цар бу моттигерча вахарца бувзаш. Цар эзаьхар молнеш, къахьегама листокаш парте XXV съездах лаьца беседаш йир. лекцеш йийшар. «Минеральный» совхоза йисагIча пятилетка ударникашца доаркашца нов. Цугаевацa, хьайбаш леладечунца нов. Закриевацa вIашагIкхетараш дир. Сунженски района агитпоезд гIулакх деш хиннай «Цlе эскар» яхача XIX партсъезда цIерагIча. кхыча колхозий къахьегамхошта. Урус-Мартана автоклубаш хIара денна кхашкеи фермашкеи яхе хул, юрта боахама темаех йола лекцеш еш, кинофильмаш хьувкх.

Урус - Мартановски района «Гойтинский» совхозе дар культура ди. Цига ферме беча а ерригача совхозе беча а балхах лаьца къамаьл дир совхоза керттерча зоотехника. «Знание» общества лектора йийшар дунен халкъашта юкъе латтача хьалах йола лекци. юрта боахамах дола фильмаш хьекхар.

Цу тайппара, республика культура болхлой беррига а болх хIанз кхашка, фермашка, бригадашка къахьегаш болча наха культурни гIулакх дара тIабеззабаь ба.

М. АХМАТХАНОВА,
Нохч - ГIалгIай АССР культура министра заместитель.

«АВИАЭКСПОРТО» ХЬАХЬОКХ

ЦхьоалагIча мая Ганновере (ФРГ) хьаелл дунен халкъашта юкъера авиационни выставка. Цига диазлагIа дакъа лоацаш я советски арахьарча торговле «Авиаэкспорт» яха объединени. Вай объединени дукхаза дакъа лоацаш хиннай Франце, Японе йоккхийча авиационни выставкашкеи салонашкеи. Кхо эзар гаргга СССР заводашка хьа а яь «Авиаэкспорто» дIахьийта самолеташи вертолеташи дика а лоархIаш болх беш я Европа, Азе, Африка, Латински Америка тайп - тайпарча мехкашка. Царех я Ил-62 яха межконтинентальни лайнераш, юкъера лоацал долча линешка леда ТУ-134, ТУ-134А. ТУ-154, моттигерча линешка леля ЯК-40, дуккхача гIулакхашта йола вертолеташ МИ-6, МИ-8, КА-26.

«Авиаэкспорто» алхха самолеташи вертолеташи екха па Iеш, доазол арахьа дIаяхийтача советски авиатехникана капитальни ремонт елга, технически гIулакх делга а вIаштIехьдоакх.

Советски авиатехника лелаеча мехкий специалисташ граждански авиаце Министерства лакхерча летни школашка лаьрххIа оттаяьча программагIа дешара курс чакхъяккха йиш йолаш ба.

Ганновререрча выставке «Авиаэкспорто» дIахьокхаргья кхо машин: реактивни самолет ЯК - 40, дуккхача гIулакхашта йола вертолет МИ-8 т. вертолета Ка - 26 пассажирски вариант. Доазол дехьа шоаш дика хилар хьахьекха я уж машинаш. Иштта Як - 40 лелаю дукхагIдолча социалистически мехкий, Итале, Замбе, Сире. Афганистана. кхы дуккхача паччахьалкхений компанеша. Выставке хургья керда-ча модификацегIа йола пассажираш а мухь а кхахьара йола самолеташ Як-40. Итале, Болгаре, Венгре, ГДР, кхыча мехкашка дика лоархIаш я советски вертолеташ Ми - 8, Ка - 26. Уж тешамс, я, паргIата а лелаеш атта а я.

Советски авиапромышленноста продукци йовза хьашт долча кхыча мехкашкарча специалисташка подмосковни аэродромашка объединене дIахьокхаргья самолеташи вертолеташи. авиационни заводашкен конструкторски бюрошкеи бутаргба.

Михаил КАРПОВ.
(АПН).

МАССАНАХЬА КХОАЧАШ

СурхотIа кхай тIарча стане делкъийга салоIача хана болхашка отта декхараш а дIахинна керда хIамаш дувцаш латтар лакхача дегIара Iаьржа кортеи бIарга цIацкъамаши дола къона кхалсаг. ТIеххьарча цхьан-шин кIирагIа арадаьнначa газеташ тIарен журналаш тIарен шийна нийсденнар дувцар цо.

Дика хеташ ладувгIар цунга наха. ХIаьта из дийца яьначул тIехьагIа цхьабараша хаттараш дора цунга. Цхьаболча хаттарех хеталора царна дола жоп хазар дукхьа а доацаш, из кхалсаг сиха дIа ца яхийтар дукхьа телаш санна. Цо шоаш болча дукхагIа ха яккхар ловра царна. Дика кхетабеча меттаца, саббарагIа цо ду къамаьл, цун безаме хилар дезаденнадар болхлошта, балха кIаьдденна дегIамаш мукъадоалар цар, сина салоIам хулар.

Из яр А. П. Чехова цIерагIча республикански библиотека библиотекарь Чербижева Ахьмада Рая. Из дар соахка. СурхотIа санна кхыча юрташка а хилар Чербижева.

Цо республике, мехка, доазол дехьа хула керда, лоархIаме хIамаш ловзийтарал совгIа, чаха дIадовзийт юрта боахама тайп-тайпарча доакъой хьакъехьа арадувла керда книжкаш, дикагIа йола опыт. Республика культура министерства агитпоезда юкъе дакъа лоацаш хул.

Чербижевас доккха новкъостал ду районийи юртийи библиотекай болхлошта цар бахача наха деча культурни гIулакха тIехь. библиотекай балха гучадаьнна кердалар, дикагIдар дIадовзийт.

ХIаьта ше болх беш йолча библиотеке цо хьинаре дакъа лоац цига еча ерригача культурни мероприятешта юкъе. Ерригаш хIана яц аьнна читательски конференцеш, книжкай выставкаш, юбилееш цо дакъа лоацаш хул. Иштта хилар хIанз парте XXV съездах лаьца книжкай выставка кийчъеш — ХIача тхоай керттера декхар лерхI оаха, библиотекараша. КПСС XXV съезда решенеш а цунца дувзаденна хьалхашка отта декхараш а дIадовзийтар, — йоах Чербижевас.

Духхьал ший производственни болх бань Iаш комсомолка Чербижева. Цо йоккха моттиг лоац библиотека общественни вахаре.

— Массанахьа кхача кхув тха Рай. Цо боккха общественни болх бу. Саго сагах ала йиш йола дикадар доагIаш я Чербижева, — аьлар библиотека директора заместитела Горбунова Полина Сергеевнас.

Из комсомольски организаце секретара заместитель я. Цо къонача кхалнаха юкъе атеистически кхетама болх бу. Цу тIехь къаьстта теркам тIабохийт дыно кхалсага тIалоаттабаь Iоткъам дIабовзийташ. «Кхалсаги дын» яхача темах йола лекцеш еш. беседаш ю.

Цхьаккха хоржамаш дIададахадац Чербижевас боккха агитационни болх ца беш.

Духхьал шоай цхьан библиотеке общественни болх бань Iаш из. ВЛКСМ Ленински райкома ревизионни комиссе а комсомола обкома кхалнаха юкъе беча балха комиссе а член я Чербижева Рая.

Дукха ха йоацаш ВЛКСМ обкомо яхийта, Назрановски района комсомольски организацеша къонача кхалнаха юкъе беча кхетама балхага хьожаш хилар Чербижева. Партен комсомолен райкомий кулгалхошца дага а аьнна, «Электроинструмент» завода, трикотажни фабрика кхалнаха хьалхашка къамаьл дир цо. Дына а дIаяхача замах юхедисача, хIанз вай вахаре новкъарло еш долча а гIулакхех, царна духьал лоаттабе безача къовсамах дийцар.

Ер иттлагIа шу да Чербижева республикански библиотеке болх беш йола.

Чербижева Рая шийна ховчох кхоачамбаь Iеш яц. Цо хаддаиза лакхбу ший сакхетам, балхв говзал. Балха йоллаше а цо йистеяьккхай Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университет, Iомаду библиотечни балха тIа хула кердадараш.

Ю. ЮСУПОВ.

Май беттара хаоттам

Юкъера лаьрхIача апреле хинна температура дукккхача шерашка хинначоа гарга гIортташ хиннай. НормагIа йоагIачоах аханел тIехйоалаш хиннай йоачаш.

Мае юкъера лаьрхIача Нохч-ГIалгIай АССР хула температура 14-негара 17 градусага кхоачаш я. Эггара тIехйолча хана 38 градусага кхача а, эггара кIезигагIа йолча хана 0—2 градусага кхоачаш Iолохьяла а тарлу из. Бакъда иштта шелъялар наггахьа мара хулаш дац. Йоачаш хила тарлу 100 — 140 мм къулбехьен районашкен 30 мм кхоачаш къилбаседа-малхбузен районашкен. Грозне юкъера лаьрхIача май бетта хула йоачаш 60 мм гаргга я.

СССР Гидрометцентра хоамах укх шера май бетта малхбоалехьарча Предкавказьера температура юкъера лаьрхIача 15—17 градус хила тарлу, йоачаш хургья 25—50 мм.

Хьалхарча ах бетта лоадама морхаш а йоацаш екъа ха отта а бутт болалуча хана дохк доаллаш хила а тарлу. Бутт болалуча хана фегара температура: бийсана 1—4, дийнахьа — 15—12 градус хила тарлу. ТIаккха из лакхлургья: бийсана 12—17 градусага кхоачаш, дийнахьа 27—32 градусага кхоачаш.

ШоллагIча ах бетта хувцалуш морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка кIезиг-дукха догIа а делхаш (шоллагIча декадагIа тохаш догIа а делха тарлу), дохк а доаллаш хила тарлу. Из ха йолалуча хана температура бийсана 3—7 градус, дийнахьа 15—20 градус, кхоалагIча декаде бийсана 8—13 градус, дийнахьа 23—28 градус хила тарлу.

Хьалхарча ах беттен кхоалагIча декада юкъе кхаьчача ханеи мух дукхагIча даькъе малхбоалехьареи къулбехьен-малхбоалехьареи секунда 12—18 метри кхы йолча хана къилбаседереи къилбаседа-малхбоалехьареи секунде 10—15 метри сиха хьокхаш хила тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Газета аргIан номер араяргья кхоана, 2 мае.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

1 май
I ПРОГРАММА

9.45 — Москва. ЦIе майда 1-ча Майна хетаяь передача 12.00 — «Пионерий илли дек». Концерт. 12.45 — «Машар. Къахьегам, Май». Поэтически композици. 13.15 — «Дунен халкъий творчество» 14.15 — «Цирк» яха художественни фильм. Арадаьнна 40 шу дизарга. 16.00 — «Хьайбай дунен тIа» 17.00 — «Пятилетка турпалаш» яхача серецара документальни телевизионни фильм. 18.00 — Кердадараш 18.15 — «Кхоанара расписани» телевизионни художественни фильма премьера. 19.40 — Советски иллей концерт. 20.00 — «13 гIанд» телевизионни миниатюрай театр 21.00 — 1-гIа Май деэдара хетаяь репортаж. 22.00 — «Голубой огонек». Йистеяьлча — кердадараш

II ПРОГРАММА

16.40 — «19-не комитет» художественни фильм. 18.05 — Фильм-оперетта. 19.40 — Республика цIей дездеш я.

2-гIа-май
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш 9.10 — Iуйранара гимнастика. 9.30 — «Будильник». 10.00 — «ГIуллакх ду Советски Союза», 11.00 — «Бераштa — фильм, «Мишка-артист», 12.05 — «Музыкальни киоск», 12.30 — «Юртара сахьат», 13.30 — Мультфильм. 13.50 — «Москвичка» яха телевизионни клуб. 15.00 — «Венийски квартала ашараш» яха художественни фильм. 16.35 — «Солидарность». 17.05 — «Цирка арена тIа». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Сэмбо» яха мультфильм 18.30 — Иллеш доах РСФСР заслуженни артисткас Э. Пьехас. 19.00 — СССР футболах йода чемпионат. «Спартак» — «Локомотив». В. И. Ленина цIерагIча Центральни стадионера передача. 19.45 — «Советски Союз доазол дехьарча хьаьший бIаргашца» 20.00 — «Кинопикъбархой клуб». 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «ДоттагIий ашараш».

II ПРОГРАММА

16.35 — Концерт. 17.35 — «Вайнах» яха фильм-концерт. 18.00 — «19-не комитет» яха художественни фильм (II сери) 19.10 — «Лирически настроени» яха фильм-концерт. 20.10 — Телефильм «Дувц Даниила Гранина».

РАДИО

1 май

7.10 — Республикански газетий обзор. 7.32 — «Вай доттагIий моаршалаш». 14.00 — «Даькъала хилда ЦхьоалагIа май!». Радиокомпозици (эрсий меттала). 14.25 — «Халхара ритме» Концерт (эрсий меттала). 15.15 — «Машарен къахьегамен цIей! Радиокомпозици (гIалгIай меттала) 15.35 — «Иллеш чакъадолх тхо Майна». Концерт-композици (нохчий меттала) 18.00 — «ЦIей дездеш я кхо эздел лелаю Нохч-ГIалгIай республика» (эрсий, нохчийн, гIалгIайн меттала).

2-гIа-май

7.10 — Республикански газетий обзор. 7.25 — Хоамаш. 7.35 — Вай доттагIий моаршалаш. 8.25 — «Шоана дукха леза иллеш». 12.10 — «Сакъердама талгIе тIа» радиокомпозици (нохчий меттала). 12.30 — «Къонах». Радиовыпуск (эрсий меттала) 15.15 — «ЦIе сийгаш» (гIалгIай меттала). 15.45 — «Дезача денна вахте» (эрсий меттала). 16.00 — Эстрадни ашараш. 16.30 — «Школьни глобус» радиовыпуск (эрсий меттала) 18.30 — «Иллешца доттагIала дараштa». Концерт

Тахани кхоанеи хурIда

1 МАЙ

В. И. Ленина цIерагIара майда. 17.00. Дезача дийнахьара концерт: Даьхенна, Ленинах, партех дола иллеш. 19.30. Брежневна «Машара дошо медаль ялар» яха кинофильм.

С. М. Кирова цIерагIара культуран салаIарен парк. 10.00. Халхараш. 12.00 Къайла къа сакъердамаш. 12.00 Къайла театр. Х. Нурадилова цIерагIча театрера «Зуламерча харцлуре хи майоача эшъ сагахи бола фаьлг» яха спектакль. 13.00. Массовкаш ловзараш. викторина. 16.00 Музыкальни эстрада. Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. 19.00. Баьццара театр — «Вайнах» яхача халхара Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен ансамбла концерт. 19.00. Кинолекторий — «Са Даьхе — СССР» яха тематически кино хьокхар. Халхараш ду майда. Халхарий сайре. 9.00. Ерригга аттракционаш болх беш я.

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 8.00 Халкъа сакъердамаш. «Къачаьл ду Москвера» яха радиотрансляци. 11.00. Болх беш я ерригга аттракционаш. 14.00. Баьццара театр. «Нефтяник» яхача эстрадни оркестра концерт. 15.00. «Мехка гIолла гIа боахаш да ЦхьоалагIа май» яхача книжкай - журналий выставка. на хьадкхашкара беседа. 16.30. В. Трифонови Д. Ивановеи «57-ча дпогоналегIа» яхача халкъа драматически театра спектакль. 18.00. Ахканара кинолекторий — «СССР дунен халкъашта юкъера хьал» яха лекци. 18.40. Кинофильмаш хьокхар. 19.00. Халхараш ду ахканара майда. Кагирхой салаIара сайре. «Интер» яхача вокально-инструментальни ансамбла концерт.

Химикий культура Дворец. 16.00 Спортивни ловзараш, берашта йола массовкаш. 19.00. Эстрадни иллеи сайре.

Н. К. Крупская цIерагIара культура Дворец. 12.00. ЦхьоалагIча мая хетадаь паркера халкъа сакъердамаш. Шахматех, шашкех, истола тIарча теннисах ловзар. 19.30. Ахканара кинотеатр. Хроникально - документальни кинофильмаш хьокхар. Кагирхой салаIара сайре. «Сигала бесара экспресс» яхача вокально - инструментальни ансамбла концерт.

Пролетбата цIерагIара культура. ЦIа. 7.00. «Къамаьл ду Москвера» яха радиотрансляци. Къахьегамхой паркера сакъердамаш. 10.00. Даькъала хилда ЦхьоалагIа май яха берий утренник. 9.00. «Сакъердаме говраш» яха аттракцион. 11.00 — 13.00. «Чебурашка» яха кинотеатр. 17.00. Художественни самодеятельноста концерт. 19.00. Художественни самодеятельноста юкъе дакъа лоацар-параштa йола «Огонек». «Красный молот» завода культура ЦIа. 12.00. «Космонавт» яха берий кинотеатр. 14.00. «Эггара маьршагIа дола цIей» яха берий кинотеатр. 15.00. Радио чу гIолла ду дезача ден концерт. 16.30. «БIаьстии малхари планета тIа гIолла гIа боахаш да» яха кинофестиваль.

15. участка клуб. 10.00. Бераштa кинофильмаш хьокхар. 15.00. Кхийнараштa кинофильмаш хьокхар. 15.40. ГрамзаписагIа ду концерт. Шахматехи шашкехи ловзар. 19.00. СалаIара сайре. Пролетбата цIерагIча культура ЦIен эстрадни оркестр.

КИМ цIерагIара клуб. 14.00. Бераштa йола утренник. 17.00. «Вай адрес — Советский Союз» яха тематически кинофильмаш хьокхар...

НГНПЗ клуб 18.00. «Космос» яхача клуба художественни самодеятельноста концерт. Халхараш, викторинаш.

2 МАЙ

В. И. Ленина цIерагIара майда. 17.00. «Дунен халкъий доттагIалах дола иллеш» яха дезача ден концерт. 19.30. «Машара тешаме ларда». «Карвалана дог» яха кинофильмаш хьокхар

С. М. Кирова цIерагIара культуран салаIарен парк. Къахьегамхой дунен юкъерча бартцхьоагIон дезача Ленина хетадаь «Мехка бIаьстан мух кьекх» яха сакъердамаш дар 14.00. Массовкаш. ловзараш, викторинаш. 15.00 Къайла театр. Теникий театра «КIаьнк Рой» яха спектакль. 16.00 Музыкальни эстрада — Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грозней хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш. малхбоалехьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьеккхаш ха хилеи фегара температура республике гIолла 17—22, Грозне 19 — 21 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу. Кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, цхьаццайолча моттигашка юкъ-юкъе догIа а делхаш, къилбаседен оагIорахьа дохк а доаллаш, бе - беча оагIорахьара секунде 3 — 7 метр чIоагIа мух а хьеккхаш ха хилеи фегара температура бийсанна 4 — 9, дийнахьа 15—20 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051. г. Грозный Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культураи отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051. г. Грозный ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46 отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Маяковского, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий». Заказ № 3245.